

obzornik

glasilo delovne skupnosti

Lesna industrija pred težkimi preizkušnjami

NEKAJ LET ŽE OPAŽAMO V SVETOVNIH GOSPODARSKIH GIBANJIH, ZLASTI V ZAHODNEM SVETU, KRIZNA EKONOMSKA NIHANJA, KI SE VSE BOLJ ODRAŽAJO TUDI V JUGOSLOVANSKEM GOSPODARSTVU. V ZADNJEM ČASU SO TA GIBANJA IZRAZITEJE ZAJELA TUDI LESNO INDUSTRIJO. ZATO SMO SE ODLOČILI ZA RAZGOVOR Z GLAVNIM DIREKTORJEM »BREŠTA«, INŽ. JOŽETOM STRLETOM, O SEDANJI PROBLEMATIKI SLOVENSKE LESNE INDUSTRIJE IN O TEM, KAKO SE LE-TA ODRAŽA V BREŠTU.

— Slovenska lesna industrija je že od polletja preteklega leta v vse večjih poslovnih težavah. Kje so osnovni vzroki teh težav in zakaj se izražajo prav v upadanju izvoza?

— Neposredni povod za takšno, dokaj kritično stanje je vsekakor splošna recesija gospodarstva v

svetu. Upadanje gospodarske aktivnosti (recesija) opazamo že leta 1973, predvsem v Združenih državah Amerike, nekoliko kasneje pa tudi v zahodnoevropskih deželah. S tem je povezano naraščanje števila brezposelnih in upadanje kupne moči, kar se kaže zlasti pri upadanju prodaje izdelkov trajnejše vrednosti.

Ker je bil izvoz pohištva kot ene izmed najznačilnejših dobrin trajnejše vrednosti usmerjen predvsem na razvita zahodna področja, je bila pohištvena industrija s tem najbolj prizadeta. O tem nam zgovorno pričajo naslednji podatki: vrednost izvoza celotnega jugoslovanskega gospodarstva leta 1974 je bila v primeri z letom 1973 po fizičnem obsegu skoraj enaka, medtem ko je fizični obseg izvoza lesne industrije leta 1974 padel za 20 odstotkov. Slovenska lesna industrija je leta 1973 izvozila 28,4 odstotkov, leta 1974 pa le še 20,5 odstotka od svoje celotne realizacije.

Eden od pglavitnih vzrokov za upadanje izvoza je tudi razkorak med zunanjo in domačo inflacijo. Cene na zunanem trgu so sicer naraščale, vendar daleč za rastjo cen surovin, reprodukcijskih materialov in ostalih stroškov na domačem trgu. Takšnemu gibanju cen pa niso sledile naše izvozne stimulacije, ki so stagnirale in celo nazadovale. Zato smo bili na zunanem trgu vse manj konkurenčni.

Težavam pri vključevanju finalnih izdelkov v mednarodno delitev dela se je pridružila še stagnacija izvoza primarnih izdelkov (žagan les, furnir, plošče) — kot posledica enostransko usmerjenega izvoza (predvsem

v Italijo). Zato je letošnji izvoz v še hitrejšem upadanju, saj je v prvih treh mesecih letošnjega leta dosegel le 60 odstotkov v primeri z izvozom v enakem obdobju lani.

— Kakšne pa so možnosti za izvoz v vzhodne dežele in v dežele v razvoju?

— Zadnjih deset let je jugoslovanska lesna industrija izvozna na primer v Sovjetsko zvezo poprečno letno le za 3 milijone dolarjev. Velika ovira temu so blagovne liste, ki postavljajo lesno industrijo pod »razno«. Po večletni stagnaciji so napor za večji izvoz pokazali prve sadove lani, ko se je povečal izvoz na 6 milijonov dolarjev, pa tudi letos, ko se predvideva izvoz v višini 9,3 milijonov dolarjev. V celoti vzeto pa je izvoz na vzhodna tržišča daleč pod možnostjo naše lesne industrije.

Izvoz v dežele v razvoju pa je povezan z razvojem in oblikovanjem tega trga, pri čemer nas čaka še mnogo prizadevanj. Ugotavljamo, da so začetki sodelovanja ohrabrujoči, zavedati pa se moramo tudi, da zahteva osvajanje vsakega novega tržišča daljše obdobje.

— Kaj je torej možno storiti v takšni situaciji?

— Predvsem bo treba združeno delo organizirati in pomagati tistim temeljnim organizacijam, ki so usmerjene v izvoz. Stekli so že razgovori med grupacijama Slovenijales in Uniles, v katerih se je pokazala potreba po enotnejšem nastopu na zunanjih tržiščih s temeljitejšo obdelavo trga, z iskanjem novih kupcev oziroma novih tržišč na sploh. Tako enostranskega izvoza in v tako velikih deležih na zahodna tržišča (ZDA, Italija, Zah. Nemčija) kot doslej, pa v prihodnje prav gotovo ne bomo mogli več doseči.

— Ali bo naša proizvodnja rešitev na domačem trgu?

— Tudi na domačem trgu se vse bolj kažejo številne težave. Izpad izvoza je bil v prvem polletju leta 1974 sicer pokrit s konjunkturo na domačem trgu, v drugem polletju se že kaže padec prodaje, še bolj občuten pa je letos.

Da bi padec prodaje omejili, so predstavniki slovenske lesne industrije predlagali Zveznemu izvršnemu svetu zmanjšanje prometnega davka na 15 odstotkov in boljši sistem potrošniškega kreditiranja. Predlog o znižanju prometnega davka je Zvezni izvršni svet ugodno

Konec na 2. strani

Preteklost-sedanjest-prihodnost

V teh dneh, ko bodo v iskrivem majskem soncu in ob kakor dahnjениh pomladnih cvetovih zaplapolale praznične zastave, velja za trenutek zastati v svojem vsakdanu, se ozreti v preteklost, iz katere je zrasla naša sedanost, in se zamisliti, kako osmisliti prihodnost.

Praznujemo obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte. Tako kot je pred več kot tremi desetletji tej vseslovenski fronti uspelo združiti vse napredne sile za boj proti okupatorju in za socialno revolucijo, je tudi danes, v povsem drugačnih družbenih pogojih, dobila njena naslednica Socialistična zveza delovnih ljudi nadvse pomembno družbeno vlogo. Postala je povezovalca in usklajevalec hotenj najnaprednejših družbenih sil za naš boljši jutri. Zato moramo zastaviti vse sile, da bo ustavna opredelitev njene vloge dobila resnično življenjsko vsebino in idejno podobo.

Praznujemo trideseto obletnico osvoboditve. Morda se premalo zavedamo, kaj pomeni trideset let svobode, trideset let svobodnega ustvarjalnega snovanja po dolgih in mračnih stoletjih narodnostnega in socialnega zatiranja in ko so še mnogi narodi v svetu zgolj igračka v rokah velesil, ki jim krojijo usodo. Z vso hvaležnostjo se moramo spomniti vseh, ki so nam svobodo priborili, z najglobljim človeškim spoštovanjem se moramo spomniti vseh, ki so za svobodo žrtvovali svoja življenja. Iz teh spoznanj bo zrasla zavest, da bomo tako težko priborjeno svobodo tudi v prihodnje z vsemi silami branili in ohranili.

Praznujemo praznik dela. Po dolgi desetletjih težke, s krvjo, trpljenjem in bojem pretkane poti, je delavski razred pri nas postal resnično svoboden ustvarjalec socialistične samoupravne družbe. Nova ustava, novi smoupravni odnosi so mu dali najpomembnejšo družbeno vlogo — ustvarjati dobrine in svobodno odločati o rezultatih svojega dela. Nedvomno smo ustvarili najnaprednejšo — samoupravno družbo prav zato, ker ima možnost in odgovornost ustvarjanja in odločanja delovni človek. Tudi pri tem nas v prihodnje čakajo še velike naloge: ne le ohraniti to, kar smo ustvarili, pač pa še naprej poglobljati samoupravne, humane medčloveške odnose. Tako bo sleherni delavec lahko z zaupanjem zrl v prihodnost. Tako bo vsak delavec in vsak človek delavec.

Vsem Brestovcem in ostalim občanom iskreno čestitamo ob prazniku dela!

Uredništvo

Lesna industrija pred težkimi preizkušnjami

Nadaljevanje s 1. strani sprejel, vendar nobena republika, vključno Slovenija, razen SR Srbije, ni dala potrebnega soglasja. Ker je bil njegov sklep vezan na soglasje vseh republik, ta predlog ni bil realiziran.

Pri pogojih potrošniškega kreditiranja pa smo doživeli nasprotni ukrep, ki je postavil zlasti pohištveno industrijo v še težji položaj z zvišanjem obveznega pologa z 20 na 30 odstotkov vrednosti kredita.

Se pravi, da tudi na domačem trgu ni bilo veliko upov za rešitev težavne situacije. Težave v izvozu in otežen plama na domačem trgu pomenita povečanje zalog, zamrzovanje obratnih sredstev, nelikvidnost in kot logično posledico, zmanjševanje proizvodnje. To pa spet vpliva na večje stroške po enoti in še večje zapiranje izvoznih možnosti, ki bi jih sicer ob intenzivnejši rasti proizvodnje in s tem zmanjšanjem proizvodnih stroškov poskušali realizirati.

— Kako se vsa omenjena problematika slovenske lesne industrije kaže v Brestovi izvozni usmeritvi?

— Brestova dolgoletna usmerjenost v izvoz je pogojevala, da smo bili zaradi teh gibanj v svetovnem gospodarstvu med prvimi postavljeni v težji položaj pri plasmaju naših izdelkov. Kljub relativno visokemu letnemu porastu proizvodnje je delež izvoza od leta 1972 upadal: leta 1972 je znašal 6 milijonov, leta 1973 4,6 milijona in leta 1974 le še 4,3 milijona dolarjev.

S problemom izvoza smo se prvič izraziteje srečali leta 1973 z izpadom izvoza dolgoletnega programa glasbenih omaric v ZDA. Celotno kapaciteto proizvodnje je bilo treba preusmeriti na domači trg ter v iskanje novih kupcev in programov. Pri tem smo dosegli prve rezultate z izvozom standardnega ploskovnega pohištva na vzhodna tržišča, letos pa se obetajo nove možnosti za izvoz ploskovnega pohištva; v izdelavi imamo vzorčno serijo omar za ZDA, za katere se kaže letna potreba do 1,5 milijona dolarjev.

Tudi naročila za izvoz masivnega pohištva, ki je bilo pretežno usmerjeno v izvoz in je bilo v celoti naročilniškega značaja, so začela v drugem polletju 1974 usihati in so letos skoraj povsem usahnila. Temu so vzrok predvsem nenormalno visoke cene surovin, ki so na ameriškem trgu, kamor smo izvozili do-

slej okrog 80 odstotkov proizvodnje stolov, tudi do 50 odstotkov nižje kot pri nas, pa tudi nova konkurenca na ameriškem trgu (npr. Formosa, J. Koreja).

Ta izpad smo vsaj v TLI Stari trg po letu dni intenzivnega dela uspeli pokriti z novim toaletnim programom, ki ga bomo prodajali na zahodnoevropska in skandinavska tržišča; obseg prodaje bo znašal letno milijon dolarjev.

V planu za leto 1975 smo predvideli 5,1 milijona dolarjev izvoza ali 18 odstotkov več, kot smo dosegli lani, pri 15 odstotnem zmanjšanju uvoza. Kljub vsem prizadevanjem pa izvoz v prvem tromesečju ne kaže poročstva, da bo plan lahko izpolniti.

— Verjetno so se tudi v Brestu pojavile podobne težave pri prodaji na domačem tržišču kot nasploh v slovenski lesni industriji?

— Leta 1973 in tudi v letu 1974 smo uspeli izpad izvoza nadomestiti s prodajo na domačem trgu in še smo imeli možnosti povečati obseg proizvodnje. To se je ugodno odrazilo tudi na lanskih rezultatih gospodarjenja. Letošnja stagnacija prodaje na domačem trgu v okviru celotne lesne industrije se seveda kaže tudi na Brestu.

Administrativno urejanje cen v zadnjih štirih letih je pustilo določene posledice tudi v naši proizvodnji. Pod silo razmer smo bili namreč prisiljeni zamenjavati proizvodne programe, tudi tržno zelo idoeče izdelke, z novimi izdelki, ki zaradi naglice niso bili dovolj prilagojeni trgu. Tudi to je vplivalo na občasne zastoje v proizvodnji in seveda tudi v prodaji.

— Kako se omenjena problematika kot posledica kaže v gospodarjenju Bresta in kakšne ukrepe je ob tem mogoče predvideti?

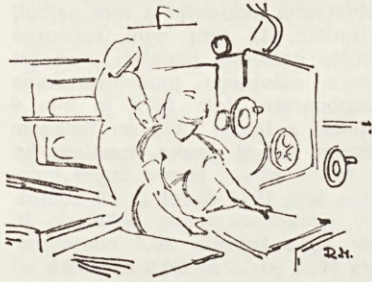
— Tako kot vsa ta negativna gibanja občuti celotna slovenska lesna industrija, jih čutimo tudi na Brestu. Morda še bolj, ker zavzema delež pohištva v Brestu kar 85 odstotkov celotne proizvodnje. Stanje je še toliko ostrejšo zaradi obsežnih investicijskih del, ki jih moramo letos končati.

Zato bodo letos pred nami predvsem naslednje ključne naloge: zagotoviti dovolj denarnih sredstev za pokrivanje zalog, zagotoviti nabavo potrebnih reprodukcijskih materialov za oskrbovanje proizvodnje, zagotoviti pravočasno izplačevanje

osebni dohodkov in dokončanje začetih investicij.

Če naj to dosežemo, je treba usmeriti vse sile v iskanje možnosti prodaje naših izdelkov na domačem in tujem trgu; pri tem mislim na lastne kadre in na prodajno mrežo v SOZD Slovenijales. Sami si prizadevamo za različne oblike prodaje na domačem trgu (prodajne akcije, reklamni nastopi, iskanje neposrednih kupcev, vključevanje v investicijsko opremo javnih objektov in podobno), intenzivno pa obdelujemo tudi nove izdelke, ki naj bi zamenjali manj interesantne-tržno amortizirane programe (kuhinje, sedežne garniture, stole in delno tudi izdelke ploskovnega pohištva). V ta namen pripravljajo strokovne službe akcijske delovne programe za naslednje tri mesece po posameznih temeljnih organizacijah.

Sedaj pomenijo naše zaloge dve- inpol mesečno proizvodnjo. Kljub vsem prizadevanjem računam, da bodo do polletja zaloge še rasle. Glede na izkušnje preteklih let pa pričakujem, da bo prodaja na domačem in na tujem trgu v drugem

polletju nekoliko ugodnejša; na osnovi sedanje situacije namreč ne bi bilo prav ocenjevati celoletnega poslovanja.

Vsekakor ležita pred nami velika skrb in odgovornost; nujno je potrebno še bolj varčevati, racionalizirati stroške, izboljšati kvaliteto izdelkov in prodajni servis.

Strokovne službe so pripravile analizo celotne problematike, o kateri bodo v prvih dneh maja razpravljali organi upravljanja in družbenopolitične organizacije podjetja, in prepričan sem, da bodo s svojimi predlogi prispevali k razreševanju vseh omenjenih vprašanj, ki zadevajo interese slehernega našega delavca, pa tudi interese širše družbene skupnosti.

Razgovor sta pripravila
D. Mlinar in B. Levec

Iz montažnega oddelka v Tovarni lesnih izdelkov Stari trg

Nova tovarna ivernih plošč raste

Strokovna skupina, ki dela pri investiciji, je pred kratkim izdelala predlog dopolnitev investicijskega programa izgradnje tovarne ivernih plošč v Podskrajniku. Dopolnitev programa so narekovale spremembe predračunske vrednosti, virov financiranja in ekonomskih rezultatov investicije. Z začetkom maja bodo o predlogu dopolnitev programa razpravljale vse temeljne organizacije združenega dela Bresta, saj vemo, da pomenijo lastna sredstva za investicijo združena sredstva temeljnih organizacij. Predlog dopolnitev investicijskega programa smo posredovali tudi Ljubljanski banki podružnici Ljubljana, ki zagotavlja pretežni del domačih kreditov za to investicijo, skupaj s predlogom novih virov in dinamike financiranja.

Izgradnja tovarne ivernih plošč poteka v času velikih sprememb na področju cen industrijskih izdelkov, katerih porast je še hitrejši od rasti življenjskih stroškov. Tako so nam lani porasle cene v gradbeništvu za okrog 30 odstotkov. Takega stanja smo se zavedali že pred izgradnjo, zato smo skušali čimprej zaključiti s pripravljalnimi deli (razpisi, licitacije, nakup in ureditev zemljišča in podobno), pa tudi s samimi gradbenimi deli, s čimer smo se izognili še dodatnim povečanjem investicijskih stroškov.

Prvi investicijski program za tovarno ivernih plošč je bil izdelan in posredovan poslovni banki že leta 1971. Takratna predračunska vrednost je znašala 162 milijonov dinarjev. Zaradi že znanih razprav okrog investicije se je odločitev o dokončni izgradnji zavlekla do konca leta 1973, ko se je predračunska vrednost investicije povzpela na 239 milijonov dinarjev.

Predlagana dopolnitev investicijskega programa kaže, da se bo z oceno vseh podražitev in dodatnih del do zaključka investicije predračunska vrednost povečala še za okrog 11 odstotkov. V ta odstotek niso vštete valutne spremembe pri tujem deviznem kreditu, kajti razlike se bodo pojavile šele pri odplačilu kredita.

Glavna dodatnih del nasproti specifikaciji iz predračuna bo nastala zato, ker smo bili pri posameznih izvedbah del vezani na nadrobne tehnološke postavljene načrte s strani tujih dobaviteljev opreme, leti pa so nam to dokumentacijo posredovali lahko šele šest mesecev po podpisu pogodb o dobavi opreme. Torej gre v bistvu za časovne odmike od postavitve predračunske vrednosti do podpisa oziroma realizacije pogodbe. Drugi del povečanih stroškov izhaja iz zahtev dokončnih soglasij od raznih institucij, ki so ponekod bistveno ostrejše od zahtev, ki jih predvideva lokacijska dokumentacija.

V predvidoma 11-odstotnem povečanju vrednosti investicije so ocenjeni tudi stroški podražitev gradbenih del in opreme. V razpisnih pogojih je Brest zahteval, da se ponudbe za gradbena dela glasijo na klavzulo »ključ v roke«, vendar glede na medsebojni dogovor gradbenikov o obračunavanju razlik v cenah po enotni metodologiji Biroja za gradbeništvo iz Ljubljane s tem zahtevkom ni uspel.

S tujimi dobavitelji opreme so vse pogodbe sklenjene v fiksnih zneskih, tako ne pridejo v poštev podražitve, pa tudi dodatnih del ne predvidevamo.

Danes ugotavljamo, da je v Jugoslaviji kar za 10 milijard dinarjev nepokritih investicij v izgradnji, ki so močno žarišče inflacijskih gibanj. Za Brest lahko ugotovimo, da je dosedanja predračunska vrednost v celoti pokrita. Strokovni team je pripravil tudi predloge za celotno pokrivanje predvidenih prekoračitev. V predlogu, ki ga je posredoval organom upravljanja, je predvideno maksimalno angažiranje lastnih sredstev, hkrati pa računamo tudi na sodelovanje poslovne banke.

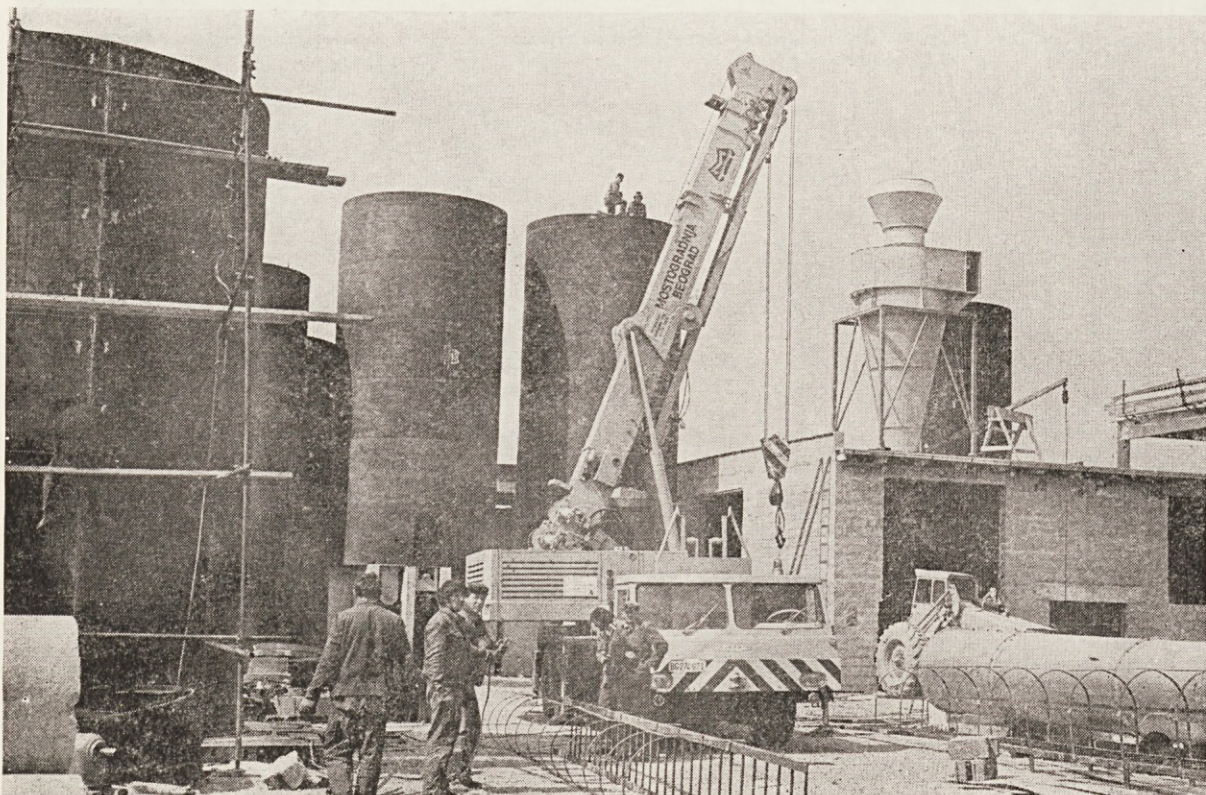
K uspešnemu zagotavljanju investicijske sposobnosti Bresta so prav gotovo prispevali dobri rezultati gospodarjenja v letu 1974. Tako smo kljub zaostrenim predpisom o pokrivanju trajnih obratnih sredstev (Brest je po zaključnem računu za leto 1974 vložil v trajna obratna sredstva za okrog 20 milijonov dinarjev) izdvojili del sredstev tudi za investicijsko izgradnjo (vse zaloge morajo biti pokrite s trajnimi viri obratnih sredstev).

V članku ne mislim posebej razglabljati o gospodarskem položaju Bresta v letu 1975. Ne morem pa mimo dejstva, da po zaključnem računu za leto 1975, vsaj po sedanji oceni gospodarjenja, ne bomo uspeli zapolniti manjkajočih trajnih obratnih sredstev. S tem pa tudi v letu 1976 ne bomo imeli večjih investicijskih možnosti. Ugodnost naše investicije je v tem, da glede na doseženo stopnjo investicije z gotovostjo lahko računamo, ob pogoju ustrezne zagotovitve sredstev, da bo investicija končana letos (po investicijskem programu je rok zaključitve investicije meseca junija 1976), kar je izredno pomembno s finančnega vidika, pa tudi zaradi pomankanja ivernih plošč.

Predlog dopolnitve investicijskega programa obravnava tudi ekonomske rezultate investicije. Ti so se bistveno poslabšali zaradi skokovitega naraščanja cen surovin in reprodukcijskih materialov, vendar pričakujemo tudi ustrezne uskladitve na področju prodajnih cen ivernih plošč. Vsekakor pa rezultati poslovanja Bresta v naslednjem in v prihodnjih letih kažejo, da bomo uspešno zagotovili potrebna sredstva za odplačilo obveznosti in s tem tudi uspešno uresničitev nalog, zastavljenih v srednjeročnem programu.

Poseben problem, povezan z investicijo, so likvidna sredstva. Na rešitev tega problema pa je vsaj v trenutnem položaju splošne nelikvidnosti težko dati odgovor, ker je odvisen od niza dejavnikov izven, pa tudi znotraj Bresta.

D. Mlinar

V novi tovarni ivernih plošč so že pričeli z montažnimi deli

Potrošniški krediti spet v ospredju

VERJETNO ŽE DOLGO ČASA NI EKONOMSKI UKREP ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA TAKO RAZBURIL DUHOV KOT JIH JE OB SPREJETJU NOVE UREDBE O POTROŠNIŠKEM KREDITIRANJU. PRAVZAPRAV NIČ ČUDNEGA, SAJ JE TAKO ALI DRUGAČE SKORAJDA SLEHERNI POTROŠNIKOV ŽEP VPLETEN V GOSPODARSKI UTRIP SODOBNEGA ŽIVLJENJA SKOZI TAK ALI DRUGAČEN KREDIT. DRUGA PLAT MEDALJE POTROŠNIŠKEGA KREDITIRANJA ZADEVA PROIZVODNJO. DANES VEDNO IN POVSOD UGOTAVLJAMO, DA PROIZVAJATI NI VPRAŠANJE, VPRAŠANJE JE BLAGO PRODAJATI.

Potrošniško kreditiranje je torej danes zelo pomemben gospodarski instrument, ki nima samo svojega vpliva na porabo dobrin, temveč ima odločilno vlogo pri razvojni politiki posamezne delovne organizacije, če ne celo pri določenih panogah. Med take veje gospodarstva nedvomno sodita avtomobilska in pohištvena industrija, pa proizvodnja bele tehnike in morda še katera. Poglejmo si nekatere elemente iz uredbe, mimogrede, veljati je začela 28. marca, ki zadevajo predvsem nas — proizvajalce pohištva.

Za blago, ki je naprodaj tudi na potrošniške kredite, je treba od sledi odšteti v gotovni najmanj 30 odstotkov (doslej 20 odstotkov). Zljema so avtomobili, za katere velja dinarski plog 10 odstotkov. Najdaljši odplačilni rok potrošniških kreditov je 24 mesecev, izjemoma za avtomobile 36 mesecev. Na kredit lahko prodajamo le industrijske izdelke, pri katerih je prodajna cena za mersko enoto večja od 1.000 dinarjev (doslej 400 dinarjev). Na posojilo ni moč kupiti izdelkov, v katerih je vgrajenih več kot 50 odstotkov uvoženih materialov, surovin oziroma delov. Med drugim je v uredbi zapisano tudi to, da organizacije združenega dela lahko dajejo svoje kredite za potrošniško kreditiranje le iz lastnih prostih sredstev. To pomeni iz sredstev, ki so ostala podjetju po zagotovitvi trajnih virov obratnih sredstev vsem svojim zalogam, z drugimi besedami, iz investicijskega dinarja. Možna zadolžitvev jemalec kredita ostaja na višini tretjine osebnih dohodkov.

Najprej velja ugotoviti, da je ukrep o povečanem plogu v veliki zamudi, kajti obdobje konjunktore, govorim predvsem za pohištveno industrijo, je že daleč za nami, morda nekje sredi lanskega leta. Danes bi bil na mestu kvečjemu drugačen ukrep, o zmanjšanju dosedanjega 20 odstotnega ploga. Tudi večanje zalog namreč pomeni

vezavo kapitala, preusmeritev proizvodnje pa čas in tudi sredstva.

Slej ko prej ostaja v posebnem statusu avtomobilska industrija, ki uživa ugodnosti v odplačilnem roku in v dinarskem plogu. Teško se je sprijazniti, da je avtomobil v posebni, izdvojeni kategoriji in da se nabava avtomobila favorizirano postavlja v ospredje pred drugimi trajnejšimi dobrinami. V času solidarnostnega reševanja stanovanjskih vprašanj za kategorije občanov z nižjimi dohodki, uredba na drugi strani otežkoča nakup potrebe stanovanjske opreme. Vsekakor je ukrep močnejše udaril po plitkejših žepih, ker ima v proizvodnji za posledico krčenje tržnih možnosti prodaje izdelkov.

Zvezni izvršni svet ugotavlja, da uredba o potrošniških kreditih ne more rešiti vprašanja zalog in pravi,

da uredba ni instrument socialne, temveč predvsem ekonomske politike.

Če rečem še besedo o kreditiranju iz lastnih sredstev, potem moram ugotoviti, da je teh sredstev pičlo malo in da so vse oči vedno bolj uprte v banke.

Kaj lahko rečemo o Brestu? Najprej naj zapišem ugotovitev prodajne službe; da imajo ti ukrepi za posledico znižanje prodaje. Zatem velja podčrtati, da Brest nima prostih sredstev za dajanje potrošniških posojil (smo sredi največje investicijske izgradnje) in da skušamo dobiti ustrezna sredstva pri poslovnih banki.

Trenutno bi lahko trdil, da je nasploh pridobitev potrošniških kreditov za Brest pomembnejša kot pa razprava o višini plogov, kajti brez možnosti kreditiranja ne moremo govoriti o 30 odstotnem, temveč kar o 100 odstotnem dinarskem plogu. Torej za nas je zaenkrat pomembnejše tisto pravilo o vrabcu v roki in o golobu na strehi. Hkrati pa poudarjam, da je potrošniško kreditiranje zelo celovito vprašanje, ki bi ga morali še kako reševati s posluhom za enotni jugoslovanski trg in z dogovarjanji vseh zainteresiranih. Od tega, kot kaže, se spet odmikamo.

D. Mlinar

UDELEŽIMO SE OSREDNJEGA PRAZNOVANJA 30. LETNICE OSVOBODITVE V LJUBLJANI

S proslavami in kulturnimi prireditvami bo letošnje jubilejno leto prav posebno bogato. Ena izmed osrednjih proslav bo 10. maja v Ljubljani, kjer bo množično zborovanje z odkritjem spomenika revolucije. Ta proslava ni samo za ožjo ljubljansko regijo, temveč za celotno slovensko območje. Zato je prav, da se te proslave udeležimo tudi iz naših temeljnih organizacij združenega dela.

Družbenopolitične organizacije naših temeljnih organizacij skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami občine Cerknica vabijo, da se te proslave 10. maja v Ljubljani udeležimo v čimvečjem številu.

Nosilci naloge za obisk proslave so osnovne organizacije sindikata v temeljnih organizacijah. Udeleženci naj se prijavijo predstavnikom izvršnih odborov, da bi lahko uspešno organizirali prevoz na proslavo.

Konferenca sindikata Bresta

Novo iz proizvodnega programa: VEGA 74—S

Kako uresničujemo letni plan

Čeprav v času, ko oblikujemo to informacijo, še nimamo vseh podatkov o poslovanju v prvih treh letošnjih mesecih, lahko ocenimo uresničevanje ciljev, postavljenih v letnem planu. Naj omenimo, da bodo ob koncu aprila organi upravljanja in delavci po temeljnih organizacijah razpravljali o periodičnem obračunu za prve tri mesece, v katerem bodo posredovani celoviti rezultati gospodarjenja v tem obdobju.

V prvih treh mesecih smo dosegli obseg proizvodnje 132.166.000 dinarjev, kar predstavlja 27,5 % letnega načrta. Primerjalno z istim obdobjem lani pa je obseg proizvodnje višji za 46 %. Res je, da primerjava ne upošteva vpliva cen, vendar je tudi vpliv produktivnosti bistven. Zlasti se pozitivni premiki kažejo v večji serijski proizvodnji in tudi v specializaciji ter standardizaciji proizvodnega programa. Doseženi obseg proizvodnje je zlasti narasel v pohištvenih kapacitetah, medtem ko je v primarni proizvodnji omejen. Proizvodna rast je vidna tudi v pričetni proizvodnji poliuretana, ki si počasi utira pot v popolno osvojitvev proizvodnje in s tem daje možnosti za razširitev proizvodnega programa.

Področje prodaje je manj uspešno in moramo temu vprašanju posvetiti vso skrb in dejavnost. Čutimo upadanje prodaje, saj smo v prvih treh mesecih realizirali 80 % dosežene realizacije v enakem obdobju lanskega leta. Primerjalno z letnim planom pa smo realizirali okrog 20 %, kar je pod običajnim gibanjem povprečnega mesečnega doseganja plana. Pri tem pa je pametno opozoriti, da je delež prodaje v prvem polletju nižji od deleža v drugem polletju. Kljub temu pa nas ta ugotovitev ne sme zavajati, saj moramo objektivno in z vso resnostjo pripraviti vrsto ukrepov za pospešitev prodaje. Pri tem naj omenimo, da obdelujemo vrsto izvoznih poslov, ki naj bi dali učinke v prihodnje.

Sodimo, da je največ težav v prodaji kuhinjskega in tapetniškega programa in je potrebno ustrezno temu prilagoditi prodajno strategijo in taktiko (pri tem pa ne smemo zanemariti ostalih izdelkov).

Veliko pričakujemo od predvidenih ukrepov za pospeševanje izvoza, saj se zavedamo, da predstavlja izvoz pomemben delež prodaje. Prav zato je prodajna služba pripravila vrsto ukrepov, ki jih bodo obravnavali in sprejeli delavci v temeljnih organizacijah.

V planu za leto 1975 smo si zastavili cilj, da se bo uvoz znižal za 15 % primerjalno z letom 1974. Dejansko moramo ugotoviti pozitivne premike na tem področju in optimistično ocenjujemo zastavljeni cilj kot uresničljiv. Vse uvozne materiale smo preanalizirali in za sleherni material poiskali možnost za nabavo na domačem trgu, poleg tega pa smo nekatere uvozne materiale zamenjali s podobnimi domačimi.

Vrsta težav se pojavlja na področju obratnih sredstev in likvidnosti. Terjatve do kupcev so narasle za 7 % in so posledica prodaje, medtem ko so obveznosti do dobaviteljev narasle za 49 %, kar je po-

sledica dinamične proizvodnje. Ta razlika med proizvodnjo in prodajo, merjena z odnosom terjatev do obveznosti, povzroča poslabšanje likvidnosti in plačilne sposobnosti podjetja in temeljnih organizacij.

Zaloge repromaterialov so ostale na ravni enakega obdobja lani. Zato je izhodišče predvsem v pospešeni prodaji, ne le trenutno, temveč za daljše obdobje. Temu vprašanju moramo posvetiti vso pozornost s sintezo vsklajenih ukrepov na področju prodaje in zagotovitvi potrebne likvidnosti, saj se ta vprašanja med seboj pogojujejo in dopolnjujejo.

Osebnih dohodki so v precejšnji meri vezani na proizvodne rezultate, kar pomeni, da je njihova rast odvisna zvečine od proizvodnje. Povprečni osebni dohodki znašajo v prvih treh mesecih letos 2.947 dinarjev in so za 19 % nad povprečjem lanskega leta.

Prav gotovo, da samo v treh mesecih ne moremo oceniti celovitih gibanj, vendar je sedaj lahko ugotovimo odmike in se ustrezno organiziramo za premagovanje težav in doseganje zastavljenih ciljev. Pri zadevah si moramo za varčevanje na vseh ravneh, za večjo produktivnost dela in zaostreno odgovornost za doseg zastavljenih ciljev.

B. Mišič

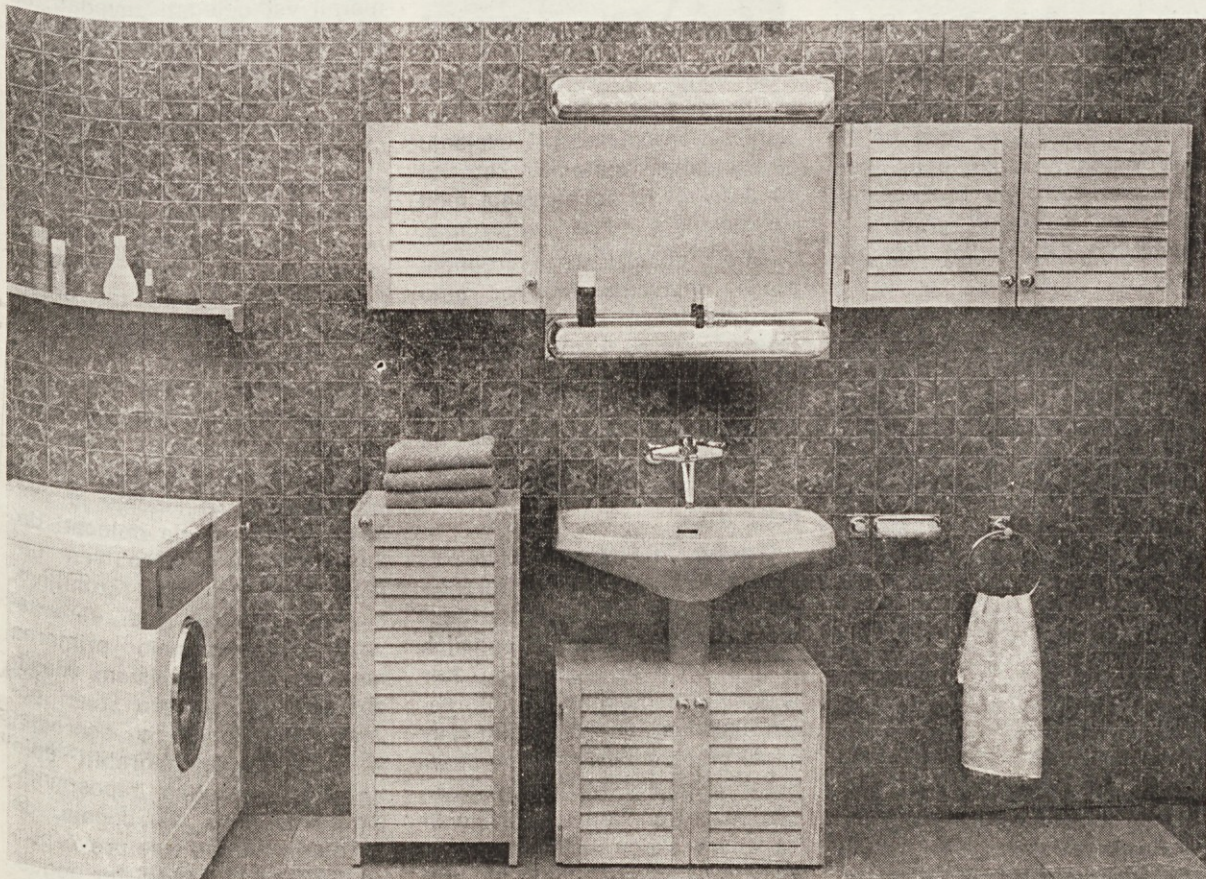
ZGLEDNA DEJAVNOST

Na preteklem občnem zboru krajevne organizacije Združenja zveze borcev NOV Cerknica se je pokazalo, da je ta organizacija še povečala svojo aktivnost. Ze tako številna udeležba na občnem zboru je dokaz, da je organizacija aktivna (šteje 309 članov). Poročilo, ki ga je posredoval tajnik organizacije, pa je oceno o veliki aktivnosti in delavnosti organizacije še potrdilo. Organizacija je dejavnost povečala zlasti po sprejetju nove ustave.

V poročilu in v razpravi so člani posvetili veliko časa urejanju neresenih vprašanj. Dogovorili so se tudi, da bodo ob trideseti obletnici osvoboditve uredili vsa spominska obeležja na področju krajevne skupnosti.

Organizacija mora biti aktivna že zato — kot je bilo rečeno v poročilu — ker moramo to družbo graditi na temeljih, ki so bili postavljeni v času narodnoosvobodilnega boja. Zato članom Zveze borcev ne more biti vseeno, kakšna bo ta stavba, ki jo gradimo in v katero je vgrajenih na tisoče življenj borcev za svobodo, mir in socializem.

J. Klančar

Za naš toaletni program se zanimajo tudi v zahodnoevropskih deželah

Kako je zaživel delegatski sistem

Delegatski sistem je pomembna novost v našem samoupravnem sistemu. Z njegovo pomočjo se utrjuje in ostaja politična oblast v rokah delovnih ljudi in omogoča spremembo družbenoekonomskih odnosov v smislu dejanskega odločanja delovnih ljudi o skupnih družbenih in o njihovih zadevah. Delo delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih je zastavljeno, praksa v preteklem obdobju pa je odprla vrsto vprašanj in protislovij, ki jih bomo morali hitreje in bolj organizirano reševati.

Prav v zadnjem času na najrazličnejših ravneh mnogo govorimo in pišemo o delegatskem sistemu. Da ne bi ostali samo pri načelih in splošnih ugotovitvah, smo se odločili, da povprašamo nekaj naših delegatov, kako se s tem vprašanjem srečujejo pri svojem neposrednem delu in življenju.

Zastavili smo jim naslednja vprašanja:

— Sodiš, da je delegatski sistem že dovolj zaživel in v zadostni meri povezuje delovno organizacijo z drugimi samoupravnimi skupnostmi?

— Kaj je delegatski sistem prinesel v dograjevanje samoupravnih odnosov in katere pomanjklivosti v njem še čutiš?

— Kaj sodiš o obveščevanju v delegatskem sistemu? So delegati dovolj obveščeni, da lahko odločajo in kako prenašajo informacije delovnim skupnostim, ki so jih izvolile?

Prav gotovo velja prisluhniti njihovim odgovorom in predlogom, kako delegatski sistem tudi v prihodnje dograjevati in poglobljati.

Kako je zaživel delegatski sistem v temeljni organizaciji združenega dela Tovarni pohišta Cerknica? To vprašanje smo zastavili vodji delegacije za zbor združenega dela občinske skušćine tovarišu Miru Horvatu in vodji delegacije za samoupravne interesne skupnosti Stanetu Kosu.

Miro Horvat:

Kot vodja delegacije zbora združenega dela še močneje občutim, da je to povsem nov sistem obravnavanja gospodarskih in političnih vprašanj. Delegacijo sklicujemo pred vsakim zasedanjem občinske skušćine. Na sestankih delegacije prešturamo gradivo. Tako si delegati oblikujejo mnenje, iz tega pa dokončno stališče. Pred sestankom delegacije se delegati sestanejo z delavci, tako da so ta stališča pogojena z mnenjem delavcev. Ko je stališče oblikovano, določimo dva delegata, ki se udeležita seje zbora.

Mislim, da kljub vsemu ta sistem še ni povsem zaživel in sicer zato, ker je gradivo preobsežno in preveč strokovno napisano, da bi ga lahko delavec ali občan dojel in res lahko razumel o tem odločal.

Delegatski sistem je prinesel v samoupravne odnose to, da so vsi delavci seznanjeni s problematiko ožjega in širšega območja in jim daje možnost soodločanja o posameznih vprašanjih.

Mislim, da bi bilo potrebnih več seminarjev, da bi se delegati postopoma usposabljali. Predavatelji naj bi delegatom na nazor in razumljiv način prikazali prednost delegatskega sistema ter njihovo odgovornost.

Mislim, da sedanji sistem obveščanja ni zadovoljiv. Samo z gradiva na oglasni deski delavcev ne obveščamo dovolj. Sklicevanje delovnih enot pred sejami in po njih bi bilo za delavce in temeljno skupnost le preveliko breme. Predlagam, da bi sklepe in odločitve skušćine objavili v kakšnem glasilu ali

posredovali delavcem kot posebno prilogo. Tako naj bi objavili tudi sklepe vseh samoupravnih interesnih skupnosti, pa tudi izvršnega sveta.

Stane Kos:

Imam težave z udeležbo — komaj da smo sklepni. Največkrat ni na sestanku delegacije tistih delegatov, ki delajo v drugi izmeni. Po drugi strani pa opazamo odsotnost tudi delegatov, ki so iz oddaljenih krajev. So pa tudi še drugi vzroki —

družinske razmere in podobno. Sicer pa ima naša delegacija največ pripomb na pogosto preobsežnost in premalo razumljivo gradivo za skušćinske seje.

Lahko rečemo, da nam je čedalje bolj jasno, kako novi sistem deluje in je težav vsak dan manj. Povezavo med delegacijo in delavci ustvarjamo tako, da člani delegacije neposredno obveščajo delavce na delovnem mestu. Pomembnejše odločitve in sklepe bi bilo nujno objaviti v našem glasilu.

Organizirano izobraževanje delegatov je potrebno, poleg tega pa se mora vsak delegat sam potruditi, da se izobražuje in seznanja z dogajanjem.

Za vso delegacijo dobimo samo en izvod gradiva. Ta je zelo obsežen. Predlagam, naj bi gradivo dobil vsak delegat in da bi bilo prirejeno tako, da bi bile vsebovane le bistvene stvari. V gradivu naj bi bili predlagani zaključki v variantah in nakazane dobre in slabe posledice. Tako bi racionalizirali delo delegacije. Po drugi strani pa bi bilo tako tudi odločanje kvalitetnejše.

Na konferenco pošiljamo vedno nove delegate, ne glede na gradivo. Potrebno bo izdelati zadolžitve posameznih delegatov po področjih, ki so jim bolj blizu in se bolj razumejo nanje.

V našem Obzorniku bi kazalo odpreti rubriko »S sestankov delegacij«.

Tone ZALAR, Tovarna ivernih plošč Cerknica:

Mislim, da delegatski sistem še ni zaživel tako kot bi moral. To pa zato, ker nekateri delegati svoje naloge ne jemljejo dovolj resno. Ne zavedajo se, da je naloga, ki jim je zaupana, zelo pomembna in zajema stvari, ki so pomembne zanje, za delovno organizacijo in za krajevne skupnosti, v katerih delajo in žive.

Zato bi moral delegatski sistem zelo dobro povezati delovne organizacije in druge samoupravne skupnosti. Skupaj bi morali reševati in odločati o stvareh, ki so skupnega pomena za delovno organizacijo in za samoupravno skupnost.

Delo delegacij še ni tako, kot bi moralo biti. Predvsem ne zato, ker smo delegati slabo obveščeni, ravno obveščena pa je zelo močan pogoj za dobro in uspešno delo delegacij.

Gradiva, ki ga dobimo, je premalo, pride prepozno, je preobsežno in je pisano v izrazoslovlju, ki ga večina delegatov težko razume, zato je tudi težko zavzeti določena stališča. Namesto celotnega gradiva naj bi vsak delegat dobil samo povzetke, tako da bi lahko takoj zavzeli stališča, ki so večini najprimernejša.

Včasih se zgodi, da pošljemo delegata na sejo delegacij nepripravljenega, ker je prišlo gradivo prepozno in potem ta delegat zavzame tam tako stališče, ki je zanj najprimernejše. Da bi bili delegati dovolj obveščeni, bi lahko gradivo, ki ga občinske službe razmnožujejo, dali tiskati v dnevne časopise, tako da bi vsak delegat lahko dobil vse gradivo v celoti in pravočasno. Lahko pa bi tiskali gradivo v Brestovem Obzorniku kot prilogo.

Tone LUNKA, šef pogonske službe v Tovarni pohišta Martinjak, vodja delegacije samoupravnih skupnosti:

Delegatski sistem, pa naj bo v občinski skušćini samouprav-

nih interesnih skupnostih je kot sistem dobro zastavljen. Prav je, da delavci o sredstvih, ki jih ustvarjajo in o družbenem razvoju sami odločajo.

Vendar pa moram pripomniti, da smo se pri uvajanju tega sistema ustavili skoraj na začetku. Tega ne bi mogel trditi za sistem občinske skušćine, lahko pa trdim za samoupravne interesne skupnosti. Izvolili smo delegacije, jih konstituirali, izvolili konference delegacij in to je bilo vse. Ob obsežnosti gradiva o ustanavljanju teh skupnosti in o njihovem financiranju, ki je prihajalo na različne načine, je bilo daleč premalo, lahko rečem, nobenih obrazložitvev. Upoštevati bi morali, da smo pri sestavljanju predlogov za člane delegacij gledali, naj bi bilo v njih čimveč neposrednih proizvajalcev. Vsi ti ljudje gradivo, ki je sestavljeno v zapletenem pravniškem jeziku, težko razumejo. Mislim, da bi moralo biti gradivo obrazloženo v kratkih povzetkih in v vsakemu občanu razumljivih besedah. Istočasno pa bi moral biti v okviru občine zadolžen organ, ki bi skrbel za življenje tega sistema in na katerega bi se delegacije in konference delegacij lahko obračale za pojasnila.

Janez ŠTEFANČIČ, terminer proizvodnje v Tovarni pohišta Martinjak, član delegacije TOZD TP Martinjak in vodja konference delegacij št. 2:

Že vodja delegacije, tov. Lunka, je povedal, s kakšnimi težavami se srečujemo pri uvajanju delegatskega sistema. Zato bi se dotaknil le povezovanja med delegacijami naše konference.

Zaradi obsežnosti in prepogostega dobivanja gradiva smo imeli težave pri sestavljanju konference, ker so v njej delegati iz treh delovnih organizacij. Sestajati bi se morali v posameznih primerih tudi večkrat na teden, kar je pa otežkočeno zaradi obveščanja in izgube delovnega časa.

Gradivo je bilo zelo obsežno, zato so prihajali na konferenco nekateri delegati nepripravljeni in o gradivu v svojih delegacijah prej sploh niso razpravljali. Ker je število samoupravnih interesnih skupnosti veliko, bi bilo prav če bi gradivo za skušćine skupnosti prihajalo ob istem času, tako da bi ga lahko obravnavali na enem sklicu delegacij in bi člani konference imeli na seji jasna stališča.

Franc HACE, TOZD Tovarna pohišta Statrti trg

Delegatski sistem vsekakor še ni povsem zaživel, saj smo z njim začeli šele lani oziroma letos. Samoupravne interesne skupnosti so se v glavnem konstituirale in sprejele svoje načrte za leto 1975. Večina delegatov komaj spoznava svojo vlogo pri tem. Morda bi to stanje lahko primerjali z letom 1950, ko so bili izvoljeni prvi organi upravljanja; tudi tedaj je bilo treba precej časa, da so ti organi spoznali svojo vlogo pri odločanju in odgovornosti ter se tako uveljavili. Sedaj si življenja kolektiva brez teh organov sploh ne moremo predstavljati. No, prav tako je potreben določen čas za uveljavitev delegatskega sistema.

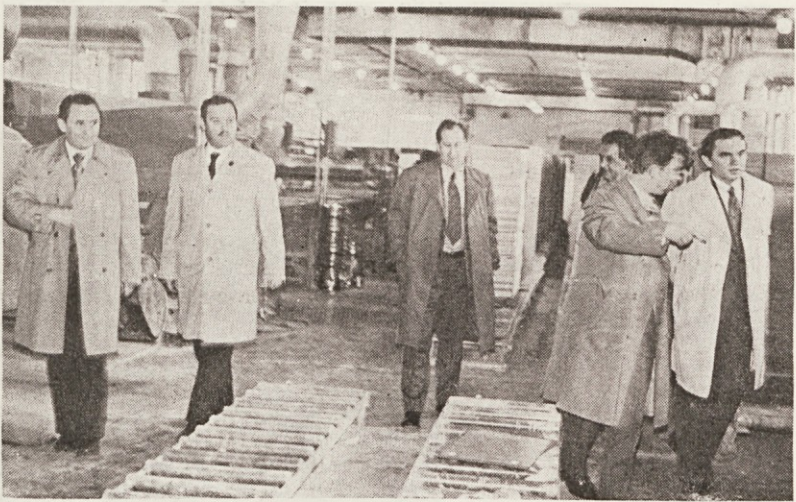

Mislim, da so z uvedbo delegatskega sistema zagotovljeni pogoji, da se razčisti vrsta vprašanj in uredijo odnosi med gospodarskimi organizacijami ter samoupravnimi interesnimi skupnostmi, posebno pa višina in delitev finančnih sredstev. Kljub temu pa bo še vedno prisotna možnost, da bodo nekatere samoupravne skupnosti dobile relativno več sredstev kot druge, to pa predvsem po zaslugi zainteresiranosti in sposobnosti delegatov, ki jih bodo zastopali.

Pri razpolaganju s finančnimi sredstvi je zelo važen namen njihove porabe. Predvsem bi se morali vsi delegati zavedati, da bodo ta sredstva zelo težko odstopljena oziroma zbrana. Zato bi morali z njimi skrajno racionalno gospodariti in jih dejansko potrošiti za tiste namene, za katere so bila zbrana. Pri tem me namreč navdaja bojazen, da ne bi preveč porabili za takšne izdatke kot so razne dnevnice, kilometrine, sejnine ter preveliko število plačanih delavcev v teh skupnostih.

Za uspešno delo interesnih skupnosti sta nujno potrebna splošna razgledanost delegatov, pa tudi poznanje vprašanj, ki jih obravnavajo. Za slednje je vsekakor potrebno, da delegati dobe ustrezno gradivo več dni pred sejo, ter ga, razumljivo, s svojimi volivci tudi obravnavajo ter zavzemajo primerna stališča. Na sejah imam včasih občutek, da nekatere stvari postavljamo preveč v ospredje, medtem druge, morebiti celo važnejše, nekoliko zapostavljamo. Prav tako se dogaja, da nekateri delegati vse prevč preprosto jemljejo stvari ter pogosto

Konec na 5. strani

POLJSKI SINDIKALISTI NA BRESTU

15. aprila smo imeli na BRESTU v gosteh delegacijo poljskih sindikatov delavcev lesne industrije in gozdarstva. Zastopala sta jih sekretar centralnega odbora sindikata Poljske tovariš Edmund Gapiński in predsednik sindikata v tovarni pohištva Slupsko tovariš Henrik Dimnjski. Spremljali pa so jih sekretar zveznega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije tovariš Bogdan Petković ter predsednik, podpredsednik in sekretar republiškega odbora sindikata lesne industrije in gozdarstva in predstavniki sindikata v naši občini.

V pogovorih, ki so jih imeli s predstavniki delovne organizacije in sindikata, je najprej glavni direktor inž. Jože Strle predstavil podjetje. V nadaljevanju pa so se v medsebojnih razgovo-

rih zanimali za samoupravno organiziranost in za oblike organiziranosti na področju delovanja sindikata pri nas. Predvsem so jih zanimala vprašanja družbenega standarda: organizirano letovanje zaposlenih delavcev, stanovanjska vprašanja, organiziranost zaščite pri delu in poškodbah na delovnem mestu. Pojasnili so nam tudi, kako deluje sindikalna organizacija pri njih.

Po končanih razgovorih so si skupaj s predstavniki podjetja ogledali Tovarno pohištva Cerknica in Salon pohištva. Popoldne so bili gostje Gozdnega gospodarstva Postojna ter so si ogledali delo v gozdu na obratu Mašun. V naslednjih dneh so si ogledali še Lesonit v Ilirski Bistrici in Troples v Kopru ter se pogovarjali s tamkajšnjimi sindikalnimi aktivisti. M. Urbas

NAŠI LJUDJE

Cirila Rudolfa je težko ujeti za razgovor, pa čeprav njegov močni glas odmeva po stavbi kot bi bil na treh koncih hkrati. Morda tudi je tako. Vendar je zdaj največ na gradbišču nove tovarne ivernih plošč v Podskrajniku, kjer je usklajevalec vseh del. Najbrž je — v mislih — tudi ponoči pri »novi iverki«.

»Ciril, kdaj si rojen?«
»Leta 1935.«

»Ali si ves čas zaposlen na Brestu?«

»Ne, najprej sem bil dobro leto pri PTT v Postojni, nato dve leti kot gradbeni vodja v Ljubljani pri Tegradu, zdaj pa teče že šestnajsto leto, kar sem Brestovec.«

»Kaj misliš o zvestobi do delovne organizacije?«

»Zvestoba? Hm, verjetno gre predvsem za lastno socialno varnost, pa za družino in dom. Pravzaprav je to takole: če imaš dovolj ali preveč dela, potem ni ne utegneš razmišljati o tem, da bi odšel kam drugam. No, in da bom čisto odkrit, moram priznati, da je, v tem le nekaj več. Delo ljudi poveže. Najbolj sem zadovoljen, ker se razumem z delavci iz neposredne proizvodnje.«

»Ali opažaš, da se z rastjo delovne organizacije spreminjajo tudi razmerja — in kako?«

»Da, na žalost na slabše. Počasi se izgubljamo v množici, domačnost izginja. Ne mislim tu

na pretirano familiarnost, vendar prisrčnosti in pravega tovarništva je vedno manj.«

»Kaj bi povedal o svojem delu na Brestu?«

»Investicije, investicije, investicije... Štirinajst let investicij!«

»Ali si tudi delegat oziroma kako je s tvojo družbeno-politično dejavnostjo?«

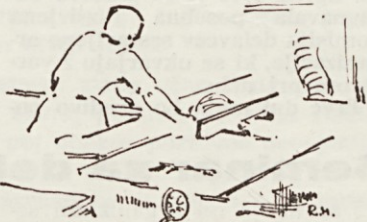
»O tem raje ne bi govoril. Desetih funkcij sem se nalezal, kar pravzaprav ni več resno. Zapiši pa še tole: mnogi nam v gospodarstvu očitajo, da smo birokrati pa tehnokrati in podobno. Mislim, da temu ni povsem tako in da vzroki posameznih slabosti v gospodarstvu tičijo tudi kje drugje.«

»Za spremembo preidiva k lažjim temam. Kakšnega konjička imaš?«

»Ribolov — vendar zdaj miruje, ni časa.«

Mogoče bi mi Ciril povedal še kaj, a sta ga pod nujno iskala dva nemška monterja, čez eno uro bo imel sestanek z gradbenimi izvajalci, jutri gre v Maribor... Kako smo že rekli? Ah, da! Ciril je včasih na treh koncih hkrati in ni čudno, da povzdigne glas, kadar naleti na počasno, nezainteresirano reševanje nalog.

Z. Zabukovec

K članku Užaljane tečajnice in njegovemu pojasnilu smo dobili še en sestavek, ki opozarja na nekatere nadrobnosti. Mislimo, da smo dovolj osvetlili obe strani medalje in ne bi kazalo stvari pogrevati. Če so morebiti še kakšne nepravilnosti, jih je moč rešiti po že ustaljenih samoupravnih postopkih.

Uredništvo

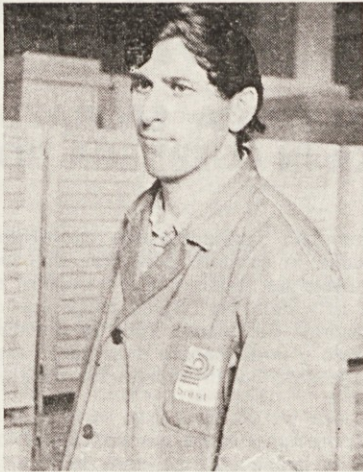
Kako je zaživel delegatski sistem

Nadaljevanje s 4. strani
to glasujejo za določen sklep, ne da bi pri tem pomislili na njegove posledice.

Ne glede na nekatere pomanjkljivosti, ki sem jih izrekel, mislim in znova poudarjam, da je potreben določen čas za uveljavitev delegatskega sistema. Ta čas pa bo tem krajši, čim bolj se bomo vsi zavedali njegovega pomena.

Alojz TROHA, delegat iz Tovarne lesnih izdelkov Stari trg:

Povezovanje delovnih organizacij z drugimi samoupravnimi skupnostmi je čutiti tam, kjer so delegati prizadevni in kjer sodelujejo v razpravah dovolj zavzeto. Na tistih področjih, kjer pa delegati niso dovolj prizadevni ali pa, če je tema težavnejša, pa je čutiti manj zanimanja. Mislim, da delegatski sistem še ni dovolj zaživel. Ta

sistem pa je prinesel k dograjevanju samoupravnih skupnosti veliko novega. Zlasti omogoča slehernemu delavcu ali občanu, da sproščeno in svobodno sodeluje pri oblikovanju odločitev. Pomankljivosti so v tem, da delegati z delovanjem tega sistema niso še dovolj seznanjeni. Delavci so pred odločanjem sicer spuščajo v razpravo na svojih zborih, toda le v tisti smeri, o kateri so dobro poučeni ali pa če gre za vprašanje okrog osebnih dohodkov in raznih dajatev. Pri sprejemanju posameznih samoupravnih aktov pa marsikateri delavec premalo ve za kaj glasuje.

Vinko STRLE, delegat Tovarne lesnih izdelkov Stari trg:

Delegatski sistem se mi zdi popolnoma v redu. Toda delegati bi morali vzpostaviti večjo vez med delavci in samoupravnimi organi ali krajevno skupnostjo in občani. Delavci se zanimajo in razpravljajo o zadevah, ki imajo pomen znotraj delovne organizacije. Manj zanimanja pa je čutiti na področju sporazume-

ni popolnoma zaživel, mislim, da se bo sčasoma še vedno izpovedovanja o nekaterih zadevah na širšem področju. Ker je ta sistem nekaj novega in v praksi še

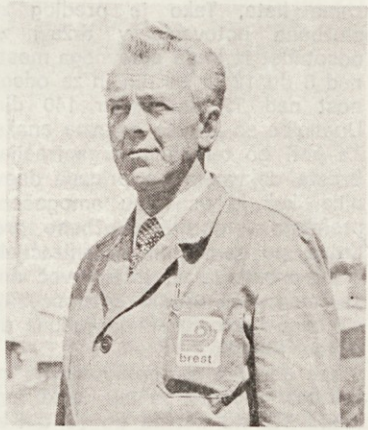

polnjeval. Skozi sistem pa se bomo tudi delegati izpopolnjevali in aktivirali.

O tem, kako je zaživel delegatski sistem, sta na Skupnih dejavnostih odgovorila Štefan KRALJ in Marko KRANJEC.

Štefan KRALJ je član delovne skupnosti Bresta dvanajst let. Sedaj je na delovnem mestu vodje kontinuirane inventure. Je predsednik izvršnega odbora občinske zdravstvene skupnosti Cerknica.

V ljubljanski regiji zdravstvene skupnosti sodeluje kot član že osem let in vprašanja s tega področja dobro pozna.

Povedal je:

»Celotno področje splošne porabe je z vsemi interesnimi skupnostmi na območju občine tako rekoč šele zaživel. Delegatski sistem prinaša vrsto novosti v izpopolnjeno samoupravo, ki se odraža v odločanju med neposrednimi proizvajalci. Kot tak naj bi vnesel nove normative v samoodločanju in v družbenem dogovarjanju. Osnova odločanja se s tem sistemom bistveno razširi, kar pogojuje strokovno zavzetost in vsestransko razgle-

danost delegatov ob obravnavanem gradivu.

Programske usmeritve posameznih interesnih skupnosti zahtevajo polno zavzetost delegatov. To pa ob sedanjih oblikah obveščanja ni najbolj smotno izpeljano, saj smo delegati včasih zaradi časovne stiske prisiljeni samoiniciativno odločati, kar pa ni v skladu s samoupravnim dogovarjanjem.«

Marko KRANJEC je telefonist na Skupnih dejavnostih. Je član delegacije Krajevne skupnosti Cerknica in odgovoren za mladinsko področje. Je tudi predsednik osnovne organizacije Zveze socialistične mladine Cerknica. Povedal je:

»Mislim, da je delegatski sistem še vedno v razvoju. Posebno vprašanje je pravočasna dostava ustreznega gradiva, kar je

pogoj za koristno rapravo in zavestno odločanje. Naš delegatski aktiv je še dokaj mlad; v njem je precej delegatov, ki še težko sodelujejo pri delu delegacije.

Vpeljava delegatskega sistema pomeni poglobljanje dolgotrajnega samoupravnega sistema, ki je sedaj pridobil na svoji kvaliteti in kvantiteti, vendar se pojavljajo običajne začetne težave, kakor pri vsakem sistemu, ki se vpeljuje. Vsekakor pa lahko trdim, da se samoupravni odnosi boljšajo, čeravno pri vsem tem ne moremo mimo dejstva, da je sestankov preveč. Obveščanje ima svojo bolno točko. Delegati običajno dobimo samo vabilo na sejo in smo šele na njej seznanjeni o bistvu razprave in odločanja. Če bi bilo gradivo pravočasno posredovano delegatom, bi imeli možnosti preštudirati program sklicane seje. Laže bi sodelovali v razpravi in kar je tudi pomembno, seje bi bile krajše in bolj plodne.«

Razgovore so pripravili: Š. Bogovič, J. Klančar, B. Levec, F. Mlakar, F. Mulec, M. Sepec in I. Skrabec.

Zbori delavcev v TP Cerknica

Zadnji zbori delavcev v Tovarni pohištva Cerknica so bili organizirani po izmenah. Delavci so pohiteli pojediti topli obrok in tako smo od sredine odmora začeli z zbori. Tako je bilo v dopoldanski in popoldanski izmeni.

Komisija za ugotavljanje prisotnosti je ugotovila, da je bilo prisotnih 80 odstotkov delavcev. S to obliko smo dosegli večjo udeležbo, ki je za zbor delavcev tako pomembna, saj delavci na svojih zborih odločajo in raz-

pravljajo o vseh pomembnih zadevah s področja poslovanja temeljne organizacije in odločajo o ureditvi vseh neodtujljivih ustavnih pravic, ki opredeljujejo položaj delavca.

Na teh zborih delavcev so razpravljali in sklepali o pomembnih zadevah. Sprejet je bil samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Potrjen je bil skupni sporazum o urejanju delovnih razmerij. Potrjen je bil predlog

sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o urejanju stanovanjskih zadev ter samoupravnega sporazuma o oblikovanju dohodka ter o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

S tem, ko so dokončno potrjeni sporazumi in popravki le-teh, čaka strokovne službe veliko dela zlasti pri izračunavanju rednih letnih dopustov, pri delitvi stanovanjskih kreditov in drugih pomembnih zadevah. J. Klančar

Več resničnih prizadevanj

KOMUNISTI IN SINDIKAT O ODNOSIH V SLOVENIJALESU

Na razširjeni seji konference sindikata in članov sveta Zveze komunistov Bresta, na kateri sta bila tudi predstavnika sindikata in Zveze komunistov SOZD Slovenijales, so razpravljali o tem, kako so družbeno-politično organizirani, kakšen je bil gospodarski uspeh preteklega leta, kako se uresničujejo ustavna določila, o programih dela družbenopolitičnih organizacij ter o povezanosti v sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenijales (družbenopolitični, samoupravni in poslovni).

Ugotovili so, da je družbeno-politična dejavnost trdno organizirana. Gospodarjenje v Brestu je bilo v preteklem letu dokaj solidno. Glede na različne pogoje so bili tudi uspehi po temeljnih organizacijah različni, tako da je prišla do izraza dogovorjena solidarnost med delavci. Plan za leto 1975 je bil po demokratičnem postopku ugodno sprejet. Pri tem so poudarili, da bomo morali v prihodnje v okviru sestavljene organizacije uskladiti interese, uskladiti programe, poslovanje mora temeljiti na soodgovornosti vseh dejavnikov, od nabave surovin, proizvodnje, do tržišča.

Ko so ocenili uresničevanje ustave v delovni organizaciji, so ugotovili, da je oblikovanje temeljnih organizacij potekalo časovno in vsebinsko v redu.

Ker so v Skupne dejavnosti vključene tudi enote transport, špedicija vzorčna delavnica, delavska restavracija, salon pohištva, se veliko razmišlja o konstituiranju novih temeljnih organizacij, v katere bodo vključene te enote.

Letni plan, ki je bil sprejet po demokratičnem postopku, je urejevalec odnosov med temeljnimi organizacijami. Delegatski sistem je zaživel, vendar še ne povsem. Združevanje sredstev je namensko, na podlagi sprejetih programov.

Povezava temeljnih organizacij s krajevnimi skupnostmi se kaže tudi v sprejetih samoupravnih sporazumih o združevanju sredstev za te skupnosti, za ceste, za ljudsko obrambo in pospeševanje kmetijstva.

Glede odnosa proizvodnja—trgovina so ugotovili, da v kljub večkratnim razpravam od sprejema samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo Slovenijales pa do danes ni bilo veliko storjenega.

Odnosi se niso spremenili, saj so v glavnem še vedno le kupoprodajni. Z vključitvijo v sestavljeno organizacijo Slovenijales so bile v analizi jasno postavljene pristojnosti ter naloge proizvodnje in trgovine. Med drugim si je proizvodnja postavila kot cilj doseči večjo socialno varnost delavcev. Proizvodnja nenehno narašča, medtem ko delež trgovine Slovenijalesa ne gre vzporedno.

Ugotovili so, da je treba v okviru sestavljene organizacije vendar že postaviti jasen koncept poslovne politike in spremeniti odnose prodaje — proizvodnja v skladu z ustavnimi določili. Treba se je čimprej dogovoriti za specializacijo in delitev programov in za čim bolj racionalno poslovanje s sredstvi v okviru

SOZD. Politične organizacije morajo zahtevati da se za posamezne naloge določijo konkretni nosilci nalog ter roki izvršitve. Za uspešno poslovanje je potrebna tudi večja medsebojna obveščenost med trgovino in proizvodnjo.

Letos je gospodarska situacija zelo težka, vendar moramo biti na njo pripravljeni, z objektivnimi informacijami sproti seznanjati delavce in ustrezno ukrepati. Zaradi pereče situacije, ki je prisotna, naj svet komunistov in sindikat pogosteje za-

sedata, ker je prav od dejavnosti družbenopolitičnih sil v SOZD pričakovati, da bodo vplivale, da se bodo nerešena vprašanja hitro in objektivno reševala.

Vzpostaviti je treba tesnejše sodelovanje in izmenjavanje mnenj. Komerčalisti naj bi se pogosteje sestajali, kar bo pozitivno vplivalo na poznavanje problematike proizvodnje, pa tudi tržišča.

V skladu s sprejetim sporazumom moramo težiti, da se prodajna mreža razširi ter da se primerno organizira in kadrovske zasede. Povezati se je z drugimi sistemi, posebno še, da se doseže enoten nastop na zunanjem tržišču. Ugotoviti je treba, kje so subjektivni odpori pri zunanjem tržišču. Ugotoviti je treba uveljavljanju novih odnosov med proizvodnjo in trgovino in če so, zamenjati in prerazporediti tiste, ki zavirajo prihodnji razvoj.

J. Hren

Nove spremembe

SPREMEMBE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O DELITVI DOHODKA IN OSEBNEGA DOHODKA

H koncu gre javna razprava o spremembah samoupravnega sporazuma o oblikovanju dohodka ter delitvi dohodka in osebnih dohodkov delovne organizacije BREST. Spremembe se nanašajo na nadomestitev stroškov za službena potovanja, na prevoz na delo in z dela ter regres za prehrano. Skupno s temi nadomestili je v javni razpravi tudi sprememba za dodatek za delo v posebnih pogojih, kot so za delo v podaljšanem delovnem času, za delo na dan državnega ali republiškega praznika in nedelje ter dodatek za delo v nočnem času.

Spremembe nadomestil, ki bremene poslovne stroške so bile v predlogu izdelane v okviru sprememb, ki jih vsebuje nova sindikalna lista. Tako je predlog za službena potovanja v državi za odsotnost iz kraja delovnega mesta nad 8 do 12 ur 90 din in za odsotnost nad 12 do 24 ur 140 din. Dnevnice so za vse delavce enake. Za poti po temeljnih organizacijah Bresta delavcem ne pripada dnevnica, ker je vsakemu omogočena prehrana v obratih družbene prehrane po temeljnih organizacijah.

Za potovanja, ki trajajo več dni, se povrnejo stroški prenočevanja na osnovi predloženega računa do višine 160 din.

Če delavec za prenočevanje ne predloži računa, se mu lahko priznajo stroški največ do 70 din za noč.

Sprememba je tudi pri dnevnicah za službena potovanja v tujino. Le-te se določajo v višini, ki velja za republiške državne organe. Po republiškem odloku se lahko izplačujeta le dve kategoriji dnevnic, in sicer sodijo v prvo kategorijo samo voljeni republiški funkcionarji, v drugo kategorijo pa se razvrščajo vsi ostali delavci. Po tolmačenju skupne komisije za samoupravni

sporazum panoge se po tem določilo izplačujejo za vse delavce v delovnih organizacijah podpisnic samoupravnega sporazuma naše panoge le dnevnic druge kategorije. Za potovanja v tujino, ki trajajo več dni, se lahko povrnejo stroški za prenočevanje v hotelih v celoti, pri tem pa se dnevnic zmanjša za 30 odstotkov.

V predlogu je tudi sprememba nadomestila za uporabo lastnega osebnega avtomobila in znaša 1,50 din za prevožen kilometer. Prav tako je v predlogu, da se povrnejo delavcu stroški nad 50 din mesečno za prevoz na delo in z dela. Prav tako se povrnejo stroški nad 50 din mesečno tistim delavcem, ki stanujejo na področjih, kjer ni možnosti organizirati prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi v višini 0,50 din za prevožen kilometer.

Po novi sindikalni listi je sprememba tudi regresa za prehrano med delom. Višina regresa znaša 200 din na mesec za vse tiste, ki se organizirano hranijo, in 100 din na mesec za vse tiste delavce, ki nimajo organizirane prehrane. Vsem delavcem, ki nimajo zagotovljene organizirane prehrane, bodo izstavljeni boni za 100 din na mesec za nakup živil.

Za vsa nadomestila, ki po sindikalni listi bremene poslovne stroške, se v soglasju z republiškim sindikatom in republiškim sekretariatom za delo opravijo spremembe internih aktov delovnih organizacij ne glede na to, da še nimajo sprejetega pomožnega samoupravnega sporazuma.

Ostalih določil sindikalne liste ni moč vnašati v interne akte delovne organizacije toliko časa, dokler ne bodo sprejeta v novem samoupravnem sporazumu lesne industrije.

Osnutek samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov lesne industrije je že v javni razpravi po temeljnih organizacijah. Postopek sprejemanja je razmeroma dolgotrajen. Skupna strokovna komisija pri Poslovnem združenju LES pripravlja osnutek že več kot pol leta. Po predvidevanjih bo javna razprava

Iz tovarne pohištva Martinjak

končana s koncem aprila, nakar mora skupna komisija zbrati vse pripombe po temeljnih organizacijah. Upoštevajoč pripombe bo izdelala predlog, ki ga bo predložila zboru delegatov podpisnic v potrditev. Če ne bo potrebno posameznih predlogov še usklajevati s sindikatom in republiško komisijo za pre-sojo, bo sporazum lesne industrije sprejet do konca maja, sicer se bo postopek podaljšal za mesec dni.

Poleg sprememb o nadmestilih je bila v javni razpravi tudi lista dodatkov za delo v posebnih pogojih. V še veljavnem samoupravnem sporazumu naše panoge so za vse dodatke za delo v posebnih pogo-

jih že določeni razponi od minimalno zahtevanih do maksimalno dovoljenih izplačil po sindikalni listi, ki bremene osebne dohodke.

Sprememba samoupravnega sporazuma delovne organizacije za dodatke pomeni samo vsklajevanje našega internega akta z zahtevami po temeljnih organizacijah združenega dela. V predlogu je bistvena sprememba predvsem pri dodatku za delo v nočnem času in se povečuje na 50 odstotkov od dosežene akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas, medtem ko pri ostalih dodatkih ni večjih sprememb.

T. ZIGMUND

Samoupravni splošni akti—novosti

Z zamudo, ki jo je v množini samoupravne zakonodaje moč opravičiti, so temeljne organizacije Bresta v preteklem mesecu sprejele samoupravne sporazume o urejanju medsebojnih razmerij v združenem delu in samoupravni sporazum o ureditvi skupnih vprašanj za medsebojna razmerja v združenem delu. Nekatere temeljne organizacije so sprejele tudi že spremembe dosedanjih samoupravnih sporazumov o urejanju stanovanjskih zadev.

O vsebini omenjenih sporazumov smo že nekajkrat pisali, pa tudi vrsta javnih razprav in drugih obravnav teh aktov se je komajda končala, zato raje pogledimo, kakšne naloge nas čakajo v maju.

V skladu z dogovorom v okviru sestavljene organizacije Slovenijales — proizvodnja in trgovina je posebna strokovna komisija delavcev Bresta sestavila osnovno gradivo samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu. 23. aprila 1975 je to gradivo obravnavala posebna razširjena komisija delavcev sestavljene organizacije, ki se ukvarjajo z varstvom pri delu.

Prve dni maja bo gradivo po-

sredovano vsem temeljnim organizacijam in njihove komisije ter ustrezne strokovne službe bodo morale organizirati izčrpano javno razpravo.

Samoupravni sporazum o varstvu pri delu bodo temeljne organizacije sprejele v skladu z 8. členom novega zakona o varstvu pri delu v enotnem besedilu in tako zagotovile enotno ureditev tega izredno pomembnega področja. Nekatere podrobnosti, predvsem konkretne varstvene normative in ukrepe bodo temeljne organizacije dopolnilno urejale s pravilniki ali drugačnimi samoupravnimi splošnimi akti.

Omenjeni sporazum sam pa že dokaj trdno ureja pravice in obveznosti delavcev v zvezi z varstvom pri delu, pa tudi uveljavljanje teh pravic. V primerjavi z dosedanjjo ureditvijo je jasneje opredeljena vloga strokovne službe za varstvo pri delu, posebno poglavje pa našteva obvezne evidence in osebe, odgovorne za vodenje teh evidenc.

Sporazum mora biti sprejet do 25. maja 1975, kar pomeni, da po prvomajskem počitku ne bomo smeli nič več odlašati.

Z. Zabukovec

Seminar za delegate

5. aprila je bil organiziran seminar za vse delegate v TOZD Tovarna pohištva Cerknica in TOZD Tovarna ivernih plošč.

Že na začetku naj povemo, da je bila udeležba komaj polovična. Čeprav delegati ob razgovorih izražajo potrebo po takem izobraževanju. S strani delegatov je čutili premalo doslednosti v tem pogledu, zlasti še, ko po drugi strani vemo, da delegatska razmerja še niso zaživila. Niso redki primeri odločanja o neodtujljivih pravicah delavcev mimo temeljnih organizacij in nji-

hovich organov upravljanja. Na seminarju so bile predavane naslednje teme:

— organizacija združenega dela in samoupravljanje,

— uresničevanje ustave v naši družbi,

— delegatski sistem samoupravljanja v SIS, občinskih skupnostih in vloga delegata.

Seminar je lepo uspel. Take oblike naj bi se posluževali tudi v prihodnje za sistematično izobraževanje vseh, ki sodelujejo v delegatskih in samoupravnih razmerjih.

J. Klančar

S seminarja za naše delegate

NAŠE MALO MESTO

Običajno vsako leto z besedo ali sliko obeležimo pot Titove štafete, ki jo organizira mladinska organizacija, skozi Cerknico. Letos je bil ta dogodek — čeprav v letu, ko proslavljamo trideseto obletnico osvoboditve — skorajda neopazen. Nekaj komaj vidnih plakatov je sicer vabilo na sprejem štafete, na sprejemu pa je bilo le nekaj osnovnošolske mladine, ki je tudi pripravila program, in nekaj slučajno mimoidočih.

Programa sploh ni bilo slišati; ozvočenja ni bilo, hrup avtomobilov, ki so brželi mimo, je zadušil sleherno besedo ali pesem. Se je sploh kdo izmed organizatorjev povezal z ustrežno ustanovo, da bi za nekaj minut zaprli ali preusmerili promet?

Ob tem se nehote vprašamo: ali ne bi bilo bolje, če bi se cerkniška mladinska aktiva sporazumno dogovorila vsaj za znosno organizacijo sprejema Titove štafete in za udeležbo na njem, kot pa da se prek našega glasila prekljata o tem, kdo bo organiziral mladinske plese v našem malem mestu?

Informativna služba prodajalcev na »Ponte rossi« našega malega mesta je ta mesec popolnoma zatajila. Svoje šotore in artikle so razstavili šele dva dni po izplačilu osebnih dohodkov na Brestu. Opazovalci so povedali, da je bila zato kupčija zelo klavrna.

Devetnajstega aprila je bilo v Novi Gorici tradicionalno tekmovanje strelcev v počastitev dneva Osvobodilne fronte. Pomerili so se strelci občin Nova Gorica, Tolmin, Ajdovščina in Cerknica. Našo občino so zastopali že znani strelci: Kebe, Nered, Manne, Obreza, Matičič, Meden, Šega, Repež, Udovič, Turk in Tavčar Marinka. Ekvipno so se naši uvrstili na tretje mesto. Od vseh strelcev je bila Marinka Tavčar najboljša, s 167 krogi od 200 možnih si je prislužila zlato kolajno. Sicer pa je Marinka zelo prizadela spornica in se z drugimi mladimi strelci vztrajno in hitro bliža vrhu najboljših strelcev strelske organizacije našega malega mesta.

DON PASQUALE V CERKNICI

22. aprila so bili cerkniški in grahovski osnovnošolci deležni posebnega kulturnega užitka. Obiskali so jih namreč prvaki ljubljanske operne hiše Sonja Hočevar, Ladko Korošec, Rajko Koritnik, Marcel Ostashevski in drugi. Odpeli so opero Gaetana Donizettija Don Pasquale.

Viharno ploskanje našim priznanim umetnikom je izražalo hvaležnost in željo, da bi našo mladino večkrat obogatili s podobnimi kulturnimi prireditvami. Skoda, da enkratne priložnosti niso izkoristili tudi odrasli in si organizirali večera z opernimi umetniki.

Uživali smo, ko smo vsrkavali glasbo italijanskega romantičnega skladatelja. Užitka ni motil niti prah z odra, ki se je dvigal izpod Marinine krinoline niti kot na Divjem zahodu preluknjana zavesa, ki sta jo morala po vsakem dejanju skupaj vleči dva učenca.

B. Levec

SLAB USPEH NA TEHNIŠKI ŠOLI

Letos imamo v Cerknici dva dislocirana oddelka srednje tehniške lesne šole. Če lahko ugotovimo, da so dosedanje generacije, ki se že več let postopoma vključujejo v proizvodnjo, delavno in zelo uspešno opravljale svoje šolske obveznosti, pridno delovale v mladinski organizaciji in v šolski samoupravi, prispevale pa tudi cerkniškemu športnemu in kulturnemu življenju znaten delež, tega ne moremo reči za letošnja prvi in drugi letnik.

Že vse šolsko leto imata oba letnika slabe učne rezultate, ob tretjem redovalnem obdobju pa so skoraj porazni. To velja zlasti za prvi letnik, v katerem je bilo le pet dijakov pozitivno ocenjenih (ali 19,22 %), kar polovica pa jih ima tri ali več negativnih ocen. Nekoliko boljši, vendar nič bolj razveseljiv ni uspeh v drugem letniku, v katerem je bilo pozitivno ocenjenih osem dijakov (ali 38,10 %), kar je tudi zaskrbljujoče in ne daje posebnega poročstva za prihodnje delo.

O vzrokih za takšne rezultate je tekla razprava po razrednih skupnostih, na roditeljskih sestankih, posebej pa je bil organiziran tudi skupni sestanek staršev, dijakov in predavateljev, na katerem so se pogovorili, kaj storiti za boljši učni uspeh. Vodstvu dislociranih oddelkov, pa tudi Brestovcem sploh, ne more biti vseeno, kakšne dijake štipendira in kakšne strokovnjake bo delovna skupnost dobivala v prihodnje.

B. Levec

Ustni časopis KOMUNISTA

Ob praznovanju 50. obletnice glasila Komunist so vse osnovne organizacije Zveze komunistov obeležile ta jubilej na svojih sestankih in ocenile vlogo tega glasila v družbeno-političnem življenju svojega področja.

Organiziran je bil tudi ustni časopis Komunist v Postojni kot osrednja proslava notranjskih občin ob tem jubileju. Na njem so bili poleg urednika in novinarjev časopisa Komunist tudi vidni predstavniki družbeno-političnega življenja: sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Franc Šetinc, član izvršnega komiteja predsedstva CK ZK Makedonije Stojan Dimovski, podpredsednik izvršnega sveta skupščine SRS Rudi Čačinovič, general polkovnik Milan Daljevič, član izvršnega sveta predsedstva CK ZKS Milan Potrč, narodni heroj Stane Semič-Daki, predstavniki družbeno-političnih organizacij notranjskih občin in drugi.

Prisotni gostje so v odgovorih na vprašanja, ki so jim jih zastavili novinarji Komunist, izrazili predvsem naslednje:

»Partijska beseda ne sme biti papirnata, četudi je zapisana na papirju, biti mora predvsem poštna in bojovita.« je v svojih razmišljanjih dejal Franc Šetinc. Govoril je tudi o metodah političnega dela komunistov, o vlogi komunistov in njihovem revolucionarnem boju za boljše življenje in delo naših delovnih ljudi in občanov. Seveda pa je naloga komunistov pri tem posebno pomembna, saj morajo iskati takšno vsebino dela in metod, da bodo resnično predstavljali ustvarjalno žarišče na svojem območju.

Miran Potrč je v svoji razpravi govoril o ekonomski politiki in med drugim poudaril, da ne moremo biti zadovoljni s povečevanjem rasti zaloga, pa tudi ne z naraščanjem skupne in splošne porabe, dviganjem osebnih dohodkov in povečevanjem investicij. Nobenega dvoma pa ni, da je zastavljena ekonomska politika edino pravilna pot, je na koncu dejal Miran Potrč.

Gost iz SR Makedonije Stojan Dimovski je govoril o sedanjem ekonomskem in političnem položaju v tej republiki in o prizadevanjih makedonskih komunistov za uresničevanje sklepov X. kongresa in uresničevanje ustave.

DAROVALI SMO KRI

19. aprila je bila, kot smo že poročali, organizirana za naše podjetje — na cerkniškem področju — krvodajalska akcija.

Čeprav smo pričakovali večjo udeležbo, pa smo lahko vseeno z njo zadovoljni. Iz Tovarne pohišva Cerknica je darovalo kri 92 delavcev, iz Tovarne pohišva Martinjak 40, iz Skupnih dejavnosti 6 in iz Tovarne ivernih plošč 3 delavci.

Hvala vsem, ki so tudi letos pokazali svojo človečnost in darovali kri!

J. Klančar

V nadaljevanju ustnega časopisa so v razpravi sodelovali še Rudi Čačinovič, ki je govoril o naših odnosih s sosedoma Avstrijo in Italijo. Milan Daljevič je opisal prizadevanja v naši armadi za čim višjo stopnjo moralno-politične osveščenosti starešin in vojakov.

Na koncu sta spregovorila še heroj Stane Semič-Daki, ki je orisal svoja doživetja iz španske državljanske vojne in naše revolucije ter Tone Kraševac, ki je orisal uresničevanje ustave in

sklepov X. kongresa na Notranjskem. Na koncu pa je zaključil s pozivom, naj se čim več naših ljudi oglasi z različnimi sestavki v časopisu Komunist, da ne bo Notranjska »siva lisa«, ko govorimo o pisani partijski besedi.

Z organizacijo ustnega časopisa v Postojni je bil tudi zaključen teden komunista v notranjskih občinah, v katerem smo vsi komunisti slavnostno obeležili petdeset let pisane partijske besede.

L. Ule

O obveščanju in kulturi

Notranjsko kraške občine so sklenile praznovanje ob 50. obletnici pisane partijske besede z ustnim časopisom Komunist 8. aprila v Postojni. Ob tej priložnosti je bilo organiziranih tudi več razgovorov, med drugimi tudi o obveščanju v delovnih organizacijah in o kulturnih vprašanjih tega območja. Žal na razgovoru ni bilo tovariša Toda Kurtovića, ki je bil zadržan, tako da je razgovor tekkel z uredniki Komunist.

V uvodnih razmišljanjih in v razgovorih je bilo posebej poudarjeno, da je vsestransko, celovito in pravočasno obveščanje eden izmed osnovnih pogojev, da se delavci v združenem delu lahko tvorno vključijo v samoupravne odločitve in svoje politično delovanje. Z najrazličnejšimi oblikami neposrednega in posrednega obveščanja omogočimo resnično funkcionalno delovanje delegatskega sistema in s tem poglobljanje samoupravnih odnosov, predvsem pa omogočimo, da sleherni delavec zavestno in z vsoto družbeno odgovornostjo odloča o rezultatih svojega dela in o vseh zadevah iz svojega delovnega in širšega družbenega okolja.

Glasila delovnih organizacij oziroma njihovih delovnih skupnosti so ena izmed temeljnih oblik za obveščanje delavcev v združenem delu in hkrati tudi ena izmed osnovnih oblik za obveščanje o delu družbeno-političnih organizacij v njihovem neposrednem delovnem okolju. Od vsega tiska so v najbolj neposrednem stiku z delovnimi ljudmi in za mnoge predstavljajo tako glasila edino redno tiskano sredstvo za njihovo družbenoekonomsko osveščanje in obveščanje o razmerah in dogodkih v okolju, kjer se v združenem delu vključujejo v neposredno odločanje in v delegatske odnose.

Zato je sooblikovanje vsebinske podobe teh glasil velika odgovornost in obenem pomembna naloga vseh zavestnih sil — od družbeno-političnih organizacij do vseh samoupravnih struktur. Morda se te odgovornosti in naloge še vedno premalo zavedamo in se s premalo zavesti in odgovornosti vključujemo v pretok informacij.

Opozorjeno je bilo tudi na slabosti, ki jih ta glasila očitujejo. Posamezna informativna območja niso dovolj usklajena, siste-

matično spremljana in v pravem sorazmerju. Večkrat prevladajo suhoparni strokovni sestavki ali zgolj formalno nanizani sklepi organov upravljanja brez potrebne problemske osvetlitve ali suhoparna poročila o preteklih dogodkih in vprašanjih, ki niso več aktualna in podobno.

Premalo je zavestnega hotenja po idejno političnem in samoupravnem osveščanju, razkrivanja in razreševanja konkretnih nerešenih vprašanj, premalo sestavkov o neposrednem delu in problemih delovnih ljudi. Tudi jezik obveščanja je težko razumljiv; informacija bo učinkovita in bo dosegla svoj namen le, če bo razumljiva in zgoščena, ne pa zapletena v navidez strokovno izrazje ali pa v labirint lepo-rečenja. Več bi bilo treba prisluhniti tudi mnenjem neposrednih proizvajalcev (povratne informacije), obenem pa jim preprosto približati tudi širšo gospodarsko problematiko.

Posebej je bilo poudarjeno, naj bi ta glasila obveščala tudi iz delavčevega širšega družbenega okolja, saj je vsakdo tudi člen krajevne samouprave, delovanja interesnih skupnosti, organizacij in društev.

Razgovor je tekkel tudi o kulturnem delovanju na tem področju. Ugotovljeno je bilo, da je postalo to delovanje z ustanovitvijo temeljnih kulturnih skupnosti bolj organizirano, sistematično in skladno, čeprav ga spremlja še vrsta slabosti. Te se kažejo v premalo sistematičnem razvijanju amaterske kulturne dejavnosti, pomanjkanju sposobnih kulturnih organizatorjev, neustreznih objektov... Premalo je tudi zavestnega hotenja, približati resnično kulturo delavcem. Tudi na tem področju bodo morale družbeno-politične organizacije zastaviti več si, da bi sooblikovale idejno podobo našega kulturnega življenja.

B. Levec

ZMAGA NAD SLOVENIJA-LESOM

26. aprila je bilo v Ljubljani prijateljsko srečanje med ženski ekipama KK BREST in SLOVENIJALES — TOZD trgovina. Na tem srečanju so se naše članice spet odrezale, saj so nasprotnice premagale za 152 kegljev, čeprav je za nasprotnice kegljala državna reprezentantka ANKA JANŠA. Naše tekmovalke so bile bolj izenačene, kar jim je prineslo zmago.

Rezultati prvih šestih:

1. Anka Janša	432 kegljev
2. Dragica Pokleka	384 kegljev
3. Jožica Zabukovec	378 kegljev
4. Mirjam Komidar	370 kegljev
5. Helena Mulec	363 kegljev
6. Stanka Potušek	362 kegljev

D. Pokleka

Tudi letos je precej naših delavcev darovalo kri

Preurejanje cerkniške delikatese

Delikatesa v novi preobleki

Ze sprejeti gospodarski načrt Turistično hotelskega podjetja Postojnska jama — TOZD GOSTINSTVO CERKNICA je za leto 1974 predvidel posamezne adaptacijske posege v skoraj vseh gostinskih lokalih v Cerknici — središču družbeno-političnega in gospodarskega dogajanja občine. Izpeljana sta bila le dva manjša posega, in sicer v bifeju Peščenik in restavraciji Jezero.

Nikakor ne bo odveč, če omenimo, da je TOZD Gostinstvo Cerknica končala poslovanje leta 1973 in polletno bilanco leta 1974 s poslovno izgubo, kar je vsakakor vplivalo na izpolnjevanje zastavljene programa.

Ob upoštevanju rentabilnosti poslovanja, opremljenosti in urejenosti posameznih obratov in zahtev medobčinske sanitarne inšpekcije, predvsem v Delikatesi v Cerknici, je delavski svet pričel z intenzivnejšimi razpravami, kako se lotiti preureditve Delikatese s tem, da je v tak poseg neposredno vezana tudi samopostrežna trgovina, na drugi strani pa, da Cerknica dejansko nima primerno urejenega delikatesnega prostora za nudenje tovrstnih uslug. Tako je delavski svet na 32. redni seji 7. januarja 1975 sprejel program nujnih adaptacijskih posegov s takojšnjo realizacijo po naslednjem vrstnem redu:

- gostilna Goričica,
- delikatesa,
- gostilna Zajfncna.

S tako zastavljenim programom sta bila seznanjena izvršni svet in predsedstvo občine Cerknica, kjer je bil potrjen tudi dogovor med predstavnikoma trgovine Nanos in kmetijske zadruge Cerknica o prevzemu in nadaljevanju prodaje prehrabnih izdelkov z dnem, ko se prične s preureditvijo trgovskih prostorov.

Spričo zakasnelosti ustrezne tehnične dokumentacije (zaradi najetja kreditov) in ostalih nerešenih vprašanj o preureditvi dosedanjih prostorov smo prezrli zelo pomembno vprašanje — obvestiti potrošnika, se pravi krajevno skupnost Cerknica in njen potrošniški svet.

Potrošnikom krajevne skupnosti Cerknica, pa tudi ostalim občanom, se zato opravičujemo, obenem pa želimo, da bi se v novih, preurejenih prostorih počutili kar najbolj zadovoljivo postreženi oziroma, naj posredujejo pripombe o kvaliteti postrežbe, pa tudi o izbiri asortimana.

V prostoru nove Delikatese bomo nudili prodajo kruha, mleka in vseh vrst mlečnih izdelkov, suhomesnate izdelke, obložene kruhke in sendviče, različne solate in mrzla jedila, vseh vrst

konzerv, slaščice, brezalkoholne in alkoholne pijače in podobno.

V gostinskem delu, ki bo strogo ločen od delikatesnega, pa bomo nudili topla jedila, točeno pivo in ostale gostinske usluge.

S tako preureditvijo in preusmeritvijo se približujemo razvojnemu programu občine Cerknica na področju gostinstva in turizma.

Pri izvedbi adaptacije smo pri izvajalcu gradbenih del SGP Gradisce Cerknica našli popolno soglasje, kar zadeva roke. Posamezne težave pa so zaradi kratkih rokov nastopile pri dobaviteljih opreme, vendar jih sporazumno razrešujemo.

Otvoritev preurejenega lokala je predvidena za 1. maj, zato se ob velikem prazniku delovnih ljudi tudi TOZD Gostinstvo Cerknica pridružuje prvomajskim čestitkam vsem občanom Cerknice z željo, da bi se v naših lokalih kar najbolje počutili. J. Truden

Filmi v maju

1. 5. ob 16. in 20. uri — ameriški film ZLOMLJENA PUŠČICA. Western.

2. 5. ob 16. uri — risanka TREZNI VRABCEK.

2. 5. ob 20. uri — francoski film RDEČE NOCI. Drama.

3. 5. ob 20. uri in 4. 5. ob 16. uri — ameriški film PRICE IN MORILCI. Kriminalka.

4. 5. ob 20. uri ameriški film — VLOMILEC. Pustolovski film.

5. 5. ob 20. uri — JEZDEC BREZ GLAVE. Western.

8. 5. ob 20. uri — francoski film ZAKLAD NA VRHU NEBOTIČNIKA. Kriminalka.

10. 5. ob 20. uri — ameriški film DOLGA ROKA MAFIJE. Pustolovski film.

11. 5. ob 16. in 20. uri — ameriški film ŠAKAL. Film o poskusu atentata na generala De Gaulla.

12. 5. ob 20. uri — ameriški film TROJNI ODMEV. Vojna drama.

15. 5. ob 20. uri — italijanski film SMRT POLICIJSKEGA KOMISARJA. Kriminalka.

17. 5. ob 20. uri — italijanski film PREISKAVA JE KONČANA — POZABI. Drama.

18. 5. ob 16. in 20. uri — ameriški film DELFINOV DAN. Pustolovski film.

19. 5. ob 20. uri — ameriški film PREPOVEDANI DEKAMERON.

22. 5. ob 20. uri — ameriški film PREGON ZA PLENOM. Western.

24. 5. ob 20. uri in 25. 5. ob 16. uri — jugoslovanski film PARTIZANI. Vojni film.

25. 5. ob 20. uri — slovenski film POMLADNI VETER. Komedijski film.

26. 5. ob 20. uri — ameriški film NEKDANJI PRIJATELJ KID. Western.

29. 5. ob 20. uri — francoski OK SEF. Kriminalka.

31. 5. ob 20. uri — ameriški film OTOK V PLAMENU. Pustolovski film.

Ljuba Tadić pri nas

28. marca je v Cerknici gostovalo Jugoslovansko dramsko gledališče iz Beograda. Skupina igralcev in tehnično osebje je obiskalo tudi BREST. V Salonu pohišstva so se igralci seznanili z našim proizvodnim programom. Z velikim zanimanjem so si ogledali izdelke, povpraševali o cenah in o načinu prodaje. Potem je skupina obiskala Tovarno pohišstva in z zanimanjem spremljala proizvodni proces. Pri tem so se zanimali za pogoje dela, način vodenja proizvodnje, načinu nagrajevanja in podobno.

Zatem se je skupina, ki jo je vodil direktor Jugoslovanskega dramskega gledališča tov. Novčić zadržala v razgovoru s predstavnikoma kulturne skupnosti. Razpravljali so o možnostih navezav stikov dramskih ustanov s proizvodnimi organizacijami, o mestu in vlogi igralcev ter o potrebi kulturnega delovanja delavcev.

Zvečer je bila v kinodvorani v Cerknici predstava monodrame »Obramba — Sokratova in smrt« s priznanim dramskim in filmskim igralcem Ljubom Tadićem v glavni vlogi.

Predstava je bila brezplačna, vendar kljub temu dvorana ni bila povsem polna, kar je vredno obžalovanja.

Prisotni so stvaritev Ljube Tadića nagradili z dolgim aplavzom, kar je tudi dokaz o uspehu predstave.

Ljuba Tadića smo povprašali o vtisih ob obisku tovarne pohišstva v Cerknici:

— Zelo sem zadovoljen. Če gledam proizvodnjo, potem človek dobi občutek utečenosti in prizadevnosti, ki je ni oviral niti naš obisk.

O potrebi sodelovanja dramskih skupin in organizacij združenega dela je tov. Tadić dejal:

— Prav gotovo sta pomembna stik in izmenjava dela, saj se tako celotni sklop združenega dela povezuje, izmenjavajo se izkušnje, spoznavamo delo in navade drug drugega.

To je tudi pogoj, da uresničimo svobodno menjavo dela med gospodarstvom in kulturo.

O samih vtisih po predstavi pa nam je tov. Tadić povedal:

— Zelo prijetno sem presenečen nad občinstvom. Tudi v

Ljuba Tadić v vlogi Sokrata

manjših krajih so ljudje kulturno izobraženi. Moram reči, da grem iz Cerknice z lepimi vtisi in v prepričanju, da se bomo zopet srečali.

Ob odhodu se je tov. Novčić v imenu skupine zahvalil gostiteljem — Brestu in kulturni skupnosti za prisrčen sprejem in izrazil željo po prihodnjem sodelovanju. B. Mišič

Lepo kulturno poslanstvo

OB PRETEKLI RAZSTAVI V SALONU POHIŠTVA

Ob otvoritvi slikarske razstave akademske slikarske in s Prešernovo nagrado 1973 nagrajene mlade umetnice Sorli-Pucove, lahko zapišem, da Brestov Salon pohišstva zvesto izpolnjuje zastavljeno zamisel razstav. Morda ne bo odveč, če naštejemo glavna stališča:

— predstaviti domače umetnike: akademsko izobražene, naivce ali prvinske avtorje. Razstavljali so Perko, Golob, Rot, Puntar (trikrat), Rupnik, Mikš; — predstaviti »klasične« in »realiste« (Godec, Klemenčič, Gala, Gostinčar);

— predstaviti moderne tokove v umetnosti (Dremelj, Šajn, Bem, Sorli);

— nuditi uporabo Salona za različne občinske prireditve in proslave (projekt Gornji Jadran, razstava Toneta Svetine, Exlibris itd.)

Od 18. oktobra 1971 do sedaj je bilo enaindvajset različnih kulturnih manifestacij; lahko brez senčice dvoma trdimo, da smo ustregli vsem okusom: dobrim in slabim, izobraženim in laičnim, z vsem zadovoljstvom in do vsega ironično skeptičnim.

NA OBČINSKEM TEKMOVANJE EKIP PRVE POMOČI BREST NAJBOLJŠI

Oddelek za ljudsko obrambo Cerknica je v počastitev dneva Osvobodilne fronte organiziral 26. aprila tekmovanje ekip prve pomoči iz krajevnih skupnosti in delovnih organizacij občine Cerknica.

Tekmovanja so se udeležile ekipe iz Starega trga, Cerknice in Žilc. Kovinoplastiko iz Loža je zastopala ena ekipa, Brest Cerknica pa tri.

Tekmovanje je sodila strokovna komisija ob prisotnosti predstavnika republiškega odbora Rdečega križa Slovenije. Uvrstitev ekip: 1. Brest I, 2. Krajevna skupnost Cerknica, 3. Krajevna skupnost Stari trg.

Sicer pa komisija ni imela lahkega dela, saj so bili rezultati vseh ekip zelo blizu najboljšim.

Zmagovalno ekipo so sestavljale: Anita Purkart, Biserka David, Pepca Žumer, Pavla Poničvar, Irena Urbas in Nada Cimermančič, vse iz Skupnih dejavnosti Bresta.

Zmagovalna ekipa bo sodelovala na republiškem tekmovanju. Š. Bogovčič

Za vse, ki niso bili na otvoritvi pretekle razstave, kjer je prof. Marjan Tršar govoril o sodobnih tokovih v likovni umetnosti, kratek povzetek iz njegovega govora na otvoritvi:

»Srečujemo se z nenavadnim slikarstvom, ki je, vzlic pripadnosti ekspresivnim tokovom naše mlade generacije, dokaj bolj kompleksno zastavljeno... Sorlijeva je začela zavestno in z vso občutljivostjo labilni figuri iskati kompozicijski in trdnostni smisel nove vrste, tak, ki naj bi se ne opiral na običajne vertikale in horizontale, ampak izhajal iz izražanja figure same, iz njenih nenehnih napetosti, utrinjajočih se iz strahu pred prekucenjem, pa iz zavesti svobodnega premikanja v tem, kot dah neoprijemljivem »lebdenu« na površini platna.

In tako stojimo pred novejšimi platni Veselke Sorli-Pucove kot pred realnostjo figuralike, ki ji komaj razbiramo figuralno li-

ce, a jo vseeno občutimo kot do skrajnosti realno anamnezo slikarkinih misli, porojenih med delom: njenega sprejemanja vizualnih impulzov in hkratnih njenih reakcij, odzivov nanje. To je pogovor s platnom, s slikarsko snovjo samo, pretočen v odmeve in pobiliske njene gestularnosti.«

Razstava je torej pred nami: nekaterim (redkim) je všeč, drugi jo odklanjajo, razburkala je duhove, čeprav ni nekaj povsem novega v Salonu. Spominim naj na Jožeta Šajna, Franceta Goloba in ne nazadnje na Toneta Svetino. V Salonu je knjiga vtisov; prav bi bilo, če bi bilo v njej več resnih in utemeljenih pripomb, ki bi služile za programiranje prihodnjih razstav.

Morda ob koncu ne bo napak, če opozorimo na naslednjo razstavo, ki bo odprta konec maja. V Salonu bo gostoval prof. Edo Deržaj, akademski slikar z nadvse zanimivo razstavo pod naslovom »Gore in njihova podoba v slikah«. B. Lavrič

Naši upokojeenci

3. aprila je bil invalidsko upokojen delavec Anton Mihelčič, rojen 28. 12. 1918. ieta.

V Tovarni pohišstva Martinjak je bil zaposlen od leta 1960. Med zaposlitvijo je delal na različnih delovnih mestih, nazadnje na delovnem mestu skiadišče surovin.

30. aprila, bo predvidoma redno upokojen delavec Ludvik Žni-

daršič, po poklicu krojač, rojen 5. 8. 1920. leta.

Med zaposlitvijo v Tovarni pohišstva Martinjak, kjer je bil od leta 1967, je delal večji del v tapetništvu.

Obema želimo veliko zdravih let!

Delovna skupnost TOZD Tovarne pohišstva Martinjak

Humoristov ni

Na nagradni razpis za duhovit podpis h karikaturi, objavljeni v prejšnji številki, žal skorajda ni bilo odziva. Poslana sta bila le

dva predloga. Komisija je ugotovila, da noben izmed njiju ni niti primeren niti dovolj duhovit. Ostane torej ugotovitev: med nami ni humoristov!?

RAZPORED TEKMOVANJ KOŠARKARSKEGA KLUBA CERKNICA V SPOMLADANSKEM DELU

- 19. IV. Cerknica—TIK Kobarid
- 26. IV. Pivka—Cerknica
- 11. V. Cerknica—ETA Cerkno
- 17. V. Kladivar—Cerknica
- 24. V. Cerknica—AET Tolmin
- 31. V. Postojna—Cerknica
- 7. VI. Cerknica—Idrija
- 14. VI. Kras Sežana—Cerknica
- 21. VI. Cerknica—Grosist Gorica

Prvo imenovani klubi grajo tekme na domačem igrišču.

V prvi tekmi je moštvo Cerknice premagalo TIK Kobarid z rezultatom 69 : 59. Najboljši strellec moštva je bil Dušan Jernejčič z 29 koši. T. Zigmund